

Naujasis Gyvenimas

SIAME NUMERYJE

GIŽINSKAS

Arkiyyskupas Juozapas
Skvireckas, lietuviško šven-
tojo rašto vertėjas

BAGDANAVIČIUS

Pasibaidęs kelias

THARAUD

Trys dukatai

TOBIJAS

Tobijo knyga

VERKADE

Veržimasis į Dievą

HABERL

Bažnytinė muzika

PITTINI

Ginčas dėl mirtingųjų
Kolumbo palaikų

KNYGOS

Atsiųsta paminėti

APŽVALGA

NR.

4

Arkivyskupas Juozapas Skvireckas

lietuvisko sventojo rasto vertėjas

Daug lietuvių tik dabar tremtyje tesuprato, kaip gi-
lai teisingi yra Křistaus žodžiai, kuriais Jis atrėmė
pirmąjį gundymą. „Žmogus gyvena ne vien tik duona,
bet taip pat — kiekvienu iš Dievo burnos išeinančiu
žodžiu“. (Mat. IV, 4).

Sugretinimas duonos ir Dievo žodžio — labai vykęs.
Abu priklauso prie pačių reikalingiausių gyvenimo rek-
vizitų. Apie duoną yra sakoma, kad ji niekad nepa-
bosta. Ir turtuolis ir vargšas, ir sveikas ir ligonis, ir
laisvas ir kalnys — visi mieliai valgo duoną, ir jos
ilgisi.

Bet vis dėlto varge esantys žmonės duonos kažkaip
labiau pasigęsta. Jie jos pasilgsta labiau, negu kitų
gėrybių. Joks kitas valgis, net ir didžiausias skanėstas,
negali šituo atžvilgiu lygintis su duona. Daug kartų
teko kalbėtis su kaliniais. Dažnai pasitaikydavo skai-
tyti jų laiškus. Visur ir visada pasikartoja tas pats
motyvas. „Jei galite, atsiųskite man duonos...“ Arba:
„Už viską dėku, bet labiausiai — už duoną!“

Lygiai taip pat yra su Dievo žodžiu. Anoje daug-
tūkstantinėje minioje, kuri kadaise, viską — net ir
alkį — pamiršusi, sekė paskui Žmogaus Sūnų netgi į
tyrus, klausydamas Jojo žodžių, — buvo be abejojimo
atstovaujami visi Palestinos visuomenės sluoksniai. Tas
pats valžas pasikartoja visur ir visais amžiais. Ir į
viduramžių puikias gotines katedras, ir į šių dienų su-
bombarduotų miestų barokines bažnyčias — veržiasi
minios Dievo žodžio klausytis. Jas sudaro netik, anot
dainos, „vargingi likimo posūniai“, bet lygiai taip pat
ir to likimo sūnūs, tikrieji „lemties lėpūnėliai“. Rodosi,
visi norėtų nuplėšti nuo Petro lūpų jojo auksini posakį:
„Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu vienas turi amžino
gyvenimo žodžius!“ (Jon. VI, 69) Taip! Dievo žo-
džio badas yra toks pat visuotinas, kaip ir duonos.

Kaip aštrus gali būti Dievo žodžio alksis, parodo kad
ir šis tolimos praeities prisiminimas. Pirmo pasaulinio
karo metu, 1915 metų vėlyvą rudenį, į vieną nuošalų
Lietuvos vienišą užbrido nuvaręs kokiečių karys.
Svėjt pasitiko vokiškai šiek tiek mokąs, tėviškėje šven-
timų belaukias lietuvis seminaristas. Pasirodė, kad
svėčio būta taip pat teologo. Jis buvo išalkęs, pavar-
gęs, nušalęs. Seimininkas pasirūpino šiltu ir gausiu
valgiu. Godžiai malšino alkį išvaręs keleivis. Bet štai
jo žvilgsnis krito ant čia pat gulėjusios knygos. Tai
buvo žinoma, dvasiškams ir seminaristams skiriama,
trumpų mąstymų knyga „Zu Füßen des Meisters“.
Prieš kiekvieną mąstymą buvo trumpas Evangelijos
tekstas.

Idomu buvo stebėti, kaip svėtis, atvožęs knygą ir
pamatus tenai Sv. tekstą, staiga paliovė kramtyti. Jis
greit visiškai pamiršo apie valgį. Po ilgokos pauzės
apsižiūrėjęs atspirašė ir pareiškė viltį, kad seiminin-
kas, patsai teologas, supras jojo ilgesį Sv. Rašto. Pa-
sisakė turėsiąs rytojaus dieną labai anksti kelti ir to-
liau keliauti. Seimininkas paruošė porą sumuštinų,
prašydamas svėti, kad juos pasiimtų kelionei. Atsis-
veikinta. Sekančią dieną sumuštiniai... tebegulėjo ant
stalo. Svečio nebebuvo. Kartu su juo dingio ir „Zu
Füßen des Meisters“. Ant stalo rastelis. Skaitau. Sve-
tis atsiprašo, kad saivališkai pakeitęs jam skirtąjį
maistą į Sv. Raštą. Prašo atleisti ir pasižada melstis
už knygos savininką. Rastelis baigėsi žodžiais: „Be

duonos šiaip taip išsiversiu... bet, man taip sunku be
Dievo žodžio! Nesmerkite manęs...“ Po rasteliu —
knygos vertė smulkiais variokais. Matyt, to karo kan-
kinio tikrai nebūta „krezo“! Jo elgesys, aišku, nebuvo
visiškai korektiškas. Bet jojo Dievo žodžio alksis jo pa-
siilgimas buvo taip psichologiškai suprantamas, taip
labai žmogiškas. Iš tikro, „žmogus gyvena ne vien tik
duona...“!

Mūsų tremties spauda (žiūr „Žiburių“ s. m. 25 Nr)
paskelbė J. E. Vyskupo V. Brizgio ir J. E. Vyskupo P.
Padolskio pranešimą, kad lietuviai katalikai tremti-
niai gausią dovanai „Naują Testamentą“. Kažin, ar
visoje mūsų tremties istorijoje buvo kitas lyglos reikš-
mės įvykis? Juk tai naujas duonos padauginimo ste-
buklas tyruose, nors ir alegoriška prasme! Būtu mūsų
spaudos apsilėidimas, jei ji to įvykio nepastebėtų ir
tinkamai neivertintu.

Kiek tai liečia tikinčiuosius netenka abeioti, kad
jie jau dabar siunčia etero bangomis savo brangiems
ir ištikimiems Ganvotojams jautraus dėkingumo ir
graudaus laiminimo jausmus. Pagaliau radosi pala-
mintą ranka, kuri ims ir atlaš duonos išalkusiems ir
maldaujantiems vaikams! (Cfr.: Jeremio raudos).

Greta šitu dviejų Ganvotojų, psichologinės asociacijos
būtinumu išsilaikia mūsų valduotėje trečia figūra.
Tai J. E. Kauno Arkivyskupas Metropolitą Juozapas
Skvireckas. Jis, tarytumei Seno Testamento Mozė, da-
linasi su savo ganomaisiais ištremimo vargais. Tarp
mūsų Arkivyskupo Juozapo ir didelio žydu tautos va-
do tremtyje esama ir daugiau panašumu. Mozė buvo
tarpininkas tarp savo tautos ir Dievo. Jis buvo nely-
ginant — savo rūšies ruporas, per kurį Jahves balsas,
Jojo valia, Jojo šventas žodis pasiekė Izraeli. Arki-
vyskupu Juozapui, kaip Šventojo Rašto vertėjui, teko
panašus rolė. Ir jeigu J. E. Juozapas Skvireckas nebū-
tu Biblijos išvertęs į lietuvių kalbą, tai J. E. Vysk.
Brizgys ir J. E. Vysk. Padolskis net ir su geriausiais
norais nebūtu galėję padarvoti ano, jau sakyto, mums
taip džiugaus ir reikšmingo skelbimo.

Berods. Chateaubriand'as yra išsitaręs, kad Biblija
esanti knyga, kuria klūfošiomis reikalinga skaityti.
Vienas naujausių laikų kultūros istorininkas prancūzas
laiko Sv. Raštą viena keturių didžiausių dvasinių žmo-
nijos vertybių. Jei L. Tolstojus nevisai be pagrindo
yra kadaise pasakęs, kad sunku būtų suskalčiuoti vi-
sus tuos žmones, kuriuos Goethe's Verteris yra pastū-
mėjęs į savižudybę, tai su daug didesniu pagrindu ga-
lima tvirtinti, kad Sv. Raštas milijonus žmonių apsau-
gojo ir išsėlė nuo įvairių dvasinių katastrofų.

Arkivyskupu Juozapui Skvireckui, lietuvių tauta
turi būti amžinai dėkinga, kad jis savo žinlom, darbu
ir pasiaukojimu visą Sv. Raštą padarė jai prieinamą.
Jis atskleidė savo tautai tą alegorišką perlų tūrą; pra-
mynė kelius į dvasios deimantų kasyklą. Taip nusi-
pelnė jiai Tautos Geradario vardą. Juozapui Skvi-
reckui yra užtikrinta garbinga vieta — ne tik Lietu-
vos Bažnyčios, bet lygiai taip pat ir lietuvių tautos
kultūros istorijoje.

Mes nesame pašaukti ir čia ne vieta svarstyti klau-
simui, ar Arkivyskupo J. Skvirecko vertimas yra to-
bulas ir ar jojo darbas visiškai pasisekęs. Nebūdami
patys kompetentingi tą klausimą iš esmės spręsti, ga-

lime ir turime tačiau pasakyti, kad įvairūs skriptūristikos specialistai, patys daug dirbę toje srityje, kalba su dideliu pripažinimu apie lietuvišką Šv. Rašto vertimą.

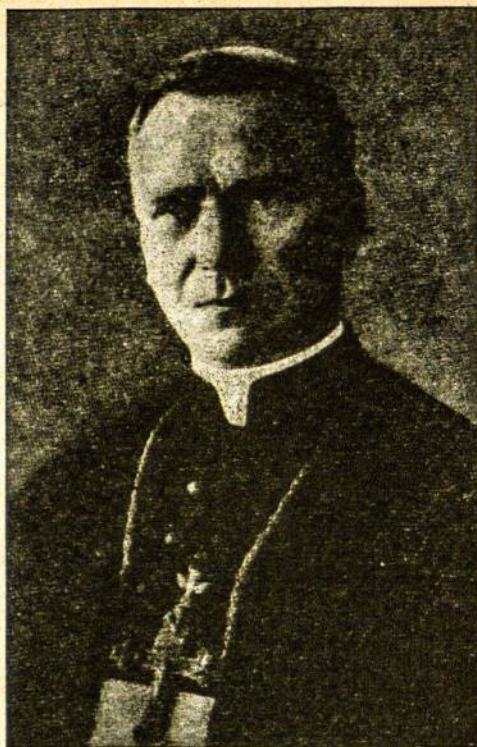
Kas pažįsta Arkivyskupą J. Skvirecką, tasai žino, kad šito psichologinio tipo asmenybė — jokių būdu — negali būti... „erzacų“ gamintoja. Šių eilučių autorius, nors ir su pertraukomis, per 15 metų (1911—1926 m. m.) teko turėti studijų kontaktą su prof. J. Skvirecku. Jis visada imponuodavo studentams, kaip grynas mokslininko tipas. Kai kam, sakykime — ko kiam nors temperamentingam sangvinikui, galėjo prof. J. Skvireckas kartais atrodyti kiek neįdomus dėl jo nepaprasto rimtumo, susikaupimo, savyje užsidarymo. Bet tai ir yra kaip tik toji dirva, kurioje bręsta didelės mintys ir išauga dideli darbai. Prof. J. Skvireckas galėjo būti veikiau viskas kita, tik ne paviršutiniškas žmogus.

Joks didelis darbas neįmanomas be pasiaukojimo. Platus sumanymai ir didelės idėjos yra pavydulingos, kaip moterys. Jos nori pasirinktąjį turėti tikrai sau. Atrodo, kad prof. J. Skvireckas savo gyvenime nieku kitu nesidomėjo, kaip tik savo pasirinktuoju ir pamiltuoju Šv. Raštu. Pastarasis patapo jo elementu ir tikrai jam jis ir tegyveno. Visa, kas „humanum“ ir kas „personale“, buvo užmiršta. Buvo paaukota idėjai: **sulietuvinti Dievo žodį!** Ir tai — ne bet kaip sulietuvinti. Bet — tikrai ir ištikimai.

Taip užsimojus, negali likti daug laiko apsilankymams, pasilinksminimams, lengviems ir betemiems pasikalbėjimams. Mes, jauni seminaristai, stebėjome Kauno Almoje mūsų tada dar visai jauną prof. J. Skvirecką. Retai matydavome mes jį šnekučiuojant su kuriuo nors savo kolega arba studentu. Dažniausiai vaikštinėdavo įsiai visiškai vienas seminarijos sodne greitu žingsniu ir susikaupusiu veidu. Klierikai, žvelgdami vogčia pro langą, sakė vienas kitam: „Žiūrėk, žiūrėk!“ „Skvoruska“ (visi profesoriai turėjo savo pravarde) net ir laike rekreacijos sėrendžia kokią nors greikistikos ar hebrajistikos problemą!

Prof. J. Skvirecką matėme mes šypsantis beveik išimtinai tik tais atvejais, kada koks nors seminaristas imdavo jaunuoliškai išdėvoti arba padarydavo bet koki mašeni deliktą „contra regulam“. Prof. J. Skvireckas buvo mūsų prefektas. Jo auklėjamieji metodai griežtai skyrėsi nuo anų laikų seminarijos inspektoriaus, lenko prelato P. Pacevičiaus. Šis, tikrumoje — labai geras žmogus, mėgdavo delinkventus „išrėkti“, dažnai sakydavo ilgas „admoničias“. Prefektas J. Skvireckas tik šypsodavosi. Savotiškai ypatingai šypsodavosi. Ir tasai jo paslaptinas šypsos turėdavo klierikų savitvardai daug daugiau reikšmės, negu griausmingos prelato Pacevičiaus oracijos. „Kodėl prefektas šypsojosi? ... Kodėl jis taip ypatingai šypsojosi? ...“ Klausė savęs kartais net iš miego pabudęs išsišokėlis kaltininkas. Ir tai nelikdavo be itakos į charakterio formavimą. Vadinasi, tuo pačiu laiku, kai vienas pedagogas „viską pasakydavo“, kitas priversdavo patį auklėtinį savo veiksmus surefleksuoti, apsvastyti. Tasai auklėjamasai metodas tikrai nebuvo blogas.

Prof. J. Skvireckas daug ką darė kitaip, negu kiti anų laikų kunigų seminarijos mokytojai. Jis buvo savotiškas „revoliucijonierius“. Tylus, mažai kalbąs, labai švelnus, bet vis dėlto radikalus revoliucijonierius! Štai viena iliustracija. Buvo paprotys, kad klierikai įvairiomis progomis, visi „en block“, lankydavo profesorius. Ypač rektorių, inspektorių, prefektą. Tokios progos buvo: sutanos apsilankymo diena, profesorių vardinės, įvairūs jubiliejai, didelės šventės ir kita. Dievas žino, kuo būtų galima pateisinti šią savotišką paprotį... Nebent tuo, kad turėtų mokytojai progos

J. E. Arkivyskupas Juozapas Skvireckas
Kauno Metropolitas
lietuviško šv. Rašto vertėjas

vykdyti Šv. Pavilo pasiūlymą: „insta opportune, im-por-tune...“, lietuviškai — „stenkis vykusia ir nevykusia proga daryti įtakos“! Bet imant iš esmės, tasai paprotys nebuvo, taip sakant, visai kultūringas ir racionalus. Daug tiksliau būtų buvę išrinkti delegacijas, įgalioti tam tikrus tarpininkus, parlamentarus. Kaip daroma kitur.

Rektorius Maironis toleravo tas keistas masines manifestacijas. Inspektorių Pacevičius, atrodo, jas netgi mėgo. Tik su prefektu Skvirecku tylu ir diskretišku būdu tasai paprotys sunkiai tesiderino. Pusanro šimto klierikų — tai minia. Tegu disciplinuota ir pagarbū, bet vis dėlto minia! Ir jos įsiveržimas į tylią ir sukaupą mokslinio darbo atmosferą — negalėjo būti pageidaujamas diskretiškos, individualistinės ir giliai kultūringos nuotalkos kūrėjui ir mėgėjui, prof. J. Skvireckui.

Bet jis nekritikavo šitos jam nemalonios tradicijos. Nors daug buvo galima prieš ją pasakyti, prof. J. Skvireckas nepratarė nei vieno žodžio. Jis nekalbėjo, bet veikė. Veikė taip, kad kiti buvo priversti apsigalvoti. Pagalvoti ir pagaliau — suprasti. Juozapinėse judri, gyva sutanotų jaunuolių minia sugužėjo prie prefekto durų! Bet, tos durys buvo užrakintos... Tos pamokos neužteko. Didįjį Seštadienį būdavo daromi vėlykiniai „vizitai“. Nesunku suprasti, ką galvojo apie juos vargšai profesorių tarnai, kurie jau buvo išdukinę kilmis ir šiaip viską šventėms paruošę. Pusanro šimto levitų, gražiai po du išsiričiau, aplankę rektorių ir inspektorių, tarytum — daugiagalvė hydra, artinosi prie prefekto durų. Bet tuo momentu, kada eitynių vadovai buvo beįstiesią ranką, kad pabelstų į duris, tos durys pačios atsidarė, ir jose pasirodė še-

mininkas, su skrybėle ant galvos, apsisiautęs tradiciniu pelerinotu „mikalojišku ploščiumi“. Ramiai užrakinę duris ir maloniai įypsodamas, prof. J. Skvireckas mandagiai nusiėmė skrybėlę ir, laikydamas ją rankoje, nesiskubindamas praėjo išilgai nustebusios ir kiek suglušusios išsijūriavusių seminaristų gretos. „Vizitantai“ atsipeikėjo tik tada, kai kun. Prefekto figūra išnyko už durų, vedančių į miestą. Šitos pamokos mums užteko.

Kas gi tai buvo? Ar ovidiškas „odi profanum vulgus et arceo“? Anaipol! Tai buvo, gali būti, tik iš dalies — noras apsaugoti savo šventovę, savo pasaulį nuo kitų žmonių nereikalingo, nepateisinamo ir todėl brutalaus įsiveržimo. Juk tai kiekvieno žmogaus teisė. Iš kitos pusės, tai buvo pedagogiškas metodas, siekias įpratinti žmones: galvoti ir įsijausti į padėtis, situacijas, asmenis ir jų nuotaikas bei pomėgius. O šitas sugebėjimas yra esminė kultūringumo bei inteligentiškumo žymė. Šitasai menas yra kiekvienam žmogui daug labiau reikalingas, negu daugelis teorinių žinių, kurių mes tik tam ir teišmokstame, kad vėliau jas visiškai užmirštumėm.

Ar galima būtų pasakyti, kad prof. J. Skvireckas buvo tipiškasis kabinetinis žmogus? Ne. Aš to negalė-

čiau ir net nenorėčiau pasakyti! Arkivyskupo Juozapo Skvirecko asmenybė nusipelnė visais atžvilgiais didžiausio pripažinimo ir giliausios pagarbos. Jojo nuošalumo pamėgimas, jojo diskretiškumas ir savyje užsidarymas — tėra ne kas kita, kaip tik alegoriškas, nedirbtinis, nesupozuotas, bet visiškai natūralus ir spontaniškas — pasitraukimas į **Sinajaus kalną**. Kas gali žinoti?... Gal tasai „pasitraukimas į Sinajų“, tasai išėjimas iš kasdieniškumo — buvo savo laiku dar jaunam pasiryžėliui savotiška, gal net nepigiai apmokėta auka?... Kas gali tvirtinti, kad tai nebuvo tik būtina logiška išvada, einanti iš **sąmoningo pasiaukojimo dideliui žygiui**? Mes nenorime būti nekuklūs ir nediskretiški. Tegu tai būna šito didelio žmogaus paslaptis! Bet mes žinome, kad Mozė nebūtų patapęs Janovos ruporu, jei jis savo laiku.. nebūtų nasitaukęs į Sinajų. Ir mes šiandieną, greičiausiai, nebūtumėm turėję lietuviško Sv. Rašto, arba tasai lietuviškas Sv. Raštas nebūtų buvęs toksai tobulas, jei jojo vertėjas J. E. Arkivyskupas Juozapas Skvireckas nebūtų turėjęs tų ypatingų ir to būdo, kuris sudaro jojo dvasinį paveikslą.

Münchenas, 1947. VII. 10.

Pasibaides kelias

(Komentaras į G. K. Chestertono Novelę „Išsivėdusi gatvė“ tautos šventės proga)

Svetys juk aš esu pas tave, keleivis, taip kaip visi mano tėvai. (38 psl.)

Kelias, kuris mus veda tėvynėn, yra kažkaip keistai susikomplicavęs. Kuris jau laikas, kaip mes dedame didžiausias pastangas, kad pasistūmėtume tuo keliu pirmyn, tačiau savo kelionės galo kaip nematome, taip nematome. Jau kelinti metai, kai mes, ypač švenčių proga, atidžiai meldžiame Viešpatį, kad jis mus išvestų iš tų užburtų klystkelių ir atvestų į pažadėtąją žemę — į mūsų žemę.

Su nauja viltimi ir giliu pasitikėjimu šimet Šilinės šventėje vėl artinamės prie Viešpaties Jėzaus su graudžiu prašymu: — mus į mūsų tėvynę sugrąžinti teikis! — Tavęs meldžiame, išklausk mus.

Kiekvieni metai vis iš naujo verčia mus rūpintis mūsų kelio klausimu. Kelio klausimas yra tapęs mums svarbiausiu klausimu. Mes teisingai apie save galime pasakyti, kad mes ne tiek gyvename, kiek ieškome kelio į gyvenimą. Dievo Apveizda, palikdama mus, šitaip rymoti pakeleje ir ieškoti kelio matyt ir nori, kad mes į savo gyvenimą pažvelgtume kaip į kelią. Pasak Grigaliaus Didžiojo, Dievas žmonijos klaidas gydo panašiai, kaip gydytojas ligas. Kaip gydytojas įveda į organizmą tai, ko jam trūksta, taip ir Dieviškasis Gydytojas leidžia istorijos vyksme patirti visuomenei to, ko jai trūksta. Dėl to į šią mūsų pakelelės būseną mes bandykime pažvelgti ne tik kaip į grėsmę, bet kaip į galimą ištartą Dievo žodį, kaip į jo užduotą mums didį uždavinį, kurį mes turime išspręsti.

Kelio sąvoka yra labai turtinga ir duoda daug medžiagos mąstymui. Pradžiai kaip akstiną mąstyti apie kelią ir iškilti prieš mūsų akis gilioms mūsų pakelelės problemoms mes norime pasiūlyti gerb. „Naujojo Gyvenimo“ skaitytojams G. K. Chestertono novelę „Išsivėdusi gatvė“.

G. K. Chestertonas (1874—1936) jau yra pažįstamas mūsų skaitytojams iš įvairių jo kūrinių, išverstų į liet. kalbą. Yra išverstas lietuviškai jo romanas „Žmogus, kuris vadinosi ketvirtadienis“, „Židiny“ yra savo skiltyse išleidęs jo „Tėvo Browno kriminalinius nuotykius“ ir „N. Gyv.“ pereitais metais buvo spausdinama ištrauka iš jo romano „Skrajojanti smuklė“. G. K. Chestertonas yra visai naujas rašytojo tipas. Jo asmenyje yra susijungęs filosofas, fantastinės pasakos autorius ir gilus katalikiškas mistikas. Galbūt būdingiausias jo bruožas, kuris jam nupelno plačių simpatijų, tai yra jo pagarba šio pasaulio dalykams. Nors ir būdamas giliai teocentiškai nusistatęs, t. y. viską gyvendamas iš Dievo, tačiau šiame pasaulyje jis randa labai daug vertingų dalykų, pro kuriuos kitį praeina tik juos išnaudodami ir juos paniekindami. Chestertonui kiekvienas daiktas turi savo brangią natūralinę prasmę, ir jis kovoja už tai, kad ta daiktų prasmė nebūtų iškreipiama. Išsita vartinė anekdotų pasakoją apie Chestertono pamėgimą gerai pavalgyti, neprarandant dėl to savo dvasinio pirmumo.

Savo novelėje „Išsivėdusi gatvė“ jis konstatuoja, kad gatvė, kurią žmogus buvo išvaikščiojęs keturiasdešimt metų, vieną kartą tapo kažkaip keista, pradėjo ožiuotis ir atsiskakė žmogų vesti ten, kur ji paprastai vedavo. Vietojėjus į geležinkelio stotį, iš kurios žmogus po darbo važiuodavo namo, ta gatvė pakilo į neįsimaityjamą dausas. Juo labiau žmogus ta gatvę skuba, juo labiau ji kyla aukštin, ir jis niekaip negali pasiekti savo stoties. Ko gatvė taip iškilo? — Ji eina į dangų ieškoti teisybės, nes žmonės yra su ja blogai pasielgę. Jie manė, kad jos uždavinys yra tik vesti žmogų į stotį, bet jie yra pamiršę, kad kiekviena gatvė veda ne tik į stotį, bet ir į galutinę žmogaus stotį — Dievą. Šito savo prasmės perdirbimo gatvė ilgiau negalėjo pakęsti.

Bet paskaitykimė pačią Chestertono novelę.

G. K. Chestertonas

IŠIŽEIDUSI GATVĖ

Aš negaliu atsiminti, ar ši istorija yra tikra, ar pramanyta. Kai aš ją būsiu perskaitęs iki galo, galbūt, aš prieisiu įsitikinimą, kad ji buvo netikra. Bet, deja, aš jos negaliu perskaityti iki galo, nes ji dar nėra parašyta. Mintis, kurią ji kelia, ir viso įvykio vaizdas ilgai mane persekiojo dar mano vaikystėje; galbūt, kad aš ją sapnavau, prieš pradėdamas kalbėti; o gal aš ją skaičiau, dar prieš pradėdamas veikti mano atminčiai. Pas vaikus toki atsiminimai yra labai aiškūs. Pavyzdžiui, aš dar šiandien visai aiškiai matau ir formą, ir įrišimą mano vaikystėje mėgtų knygų ir atsimenu net išitus puslapius. Pagaliau aš esu linkęs manyti, kad ši istorija man pačiam atsitiko, man dar negimus.

Kaip ten bebūtų buvę, aš noriu skaitytojui ją perduoti kartu su visu savotišku jos pobūdžiu.

Įsivaizduokite, kad aš pusryčiauju tokioje valgykloje, kur pavalgymui yra tik pusė valandos laiko ir kur taip skubama, kad ten apie kokį delsimą negali būti nė kalbos. Visi valgykloje yra su kepurėmis, tarsi jie nė to akimirksnio nenorėtų sugašti, kuris užtruktų kepurės ant vagių pakabinant. Visų akys, tarsi užhipnotizuotų, niekad visiškai neatsitraukia nuo milžiniško laikrodžio ciferblato. Žodžiu, čia buvo susirinkę modernių aistrų vergai; buvo galima net jų grandinių žvangėjimą girdėti. Ištrūkę jie visi buvo supančioti sunkiausią grandinę, kokia bet kada žmogus buvo supančiotas — laikrodžio grandine.

Šių žmonių tarpan įėjo žmogus, kuris atsisėdo prieš mane, ir tuoj tarp mūsų prasidėjo nenutrūkstamas pašnekysys. Apsirengęs jis buvo visiškai taip pat, kaip ir kiti, bet jis baltai nuo jų skyrėsi savo elgesiu. Jis turėjo aukštą stačią kepurę ir atitinkamą švarką, bet jis juos dėvėjo taip, kaip tuos puikius dalykus dera dėvėti, būtent: skrybelę — kaip mitrą, o švarką — kaip kunigo arnotą. Jis ne tik kad savo kepurę pakabino ant vagio, bet jo ceremoninis mandagumas ėjo net taip toli, kad atrodė, lyg jis būtų vagio atsiprašęs, kad jis juo pasinaudojo. Jis sėdosi ant medinės kėdės su tokia veido išraiška, tarsi jis būtų atkreipęs dėmesį į jos jausmą, kam nors ant jos sėdant, ir prie stalo jis pasilenkė taip, kaip prie altoriaus.

Aš kaž kaip susidomėjęs prastariau: „Baldai čia atrodo gana tvirti, tačiau, žinoma, čia su jais apsieinama labai nepagarbiai“.

Paskui aš į jį įsižiūrėjau, ir mudviejų akys pastiro stabu. Jam įeinant, nepaisant jo nepaprasto atsargumo, aš jį laikiau paprastu žmogumi, bet jei kiti svečiai jį būtų matę, jie būtų šaukdami išbėgioję. Tūrėtų, jie jo nematė, nes jie tęsė savo šakučių barškėjimą ir kalbų triukšmą toliau.

Prieš mane sėdęs atrodė kaip pamišėlis.

— Ar jūs savo pastaba norite pasakyti ką nors ypatingo? — paklausė jis pagaliau, ir kraujas iš lėto sugrįžo į jo veidą.

— Visai ne, — atsakiau aš, — čia apskritai nieko ypatingo nemastoma, nes tai kenkia virškinimui.

Jis atsilošė ir su didele nosine nusišluostė savo plačią kaktą. Jo palengvėjime tačiau dar buvo kiek apgailestavimo reiškinių.

— Aš maniau, — tarė jis tyliai, — kad ir čia yra kas netvarkoje.

— Jei jūs turite galvoj virškinimą, — tariu aš — tai aš dar čia negirdėjau nė apie vieną, kurio virškinimas būtų tvarkoje. Virškinimas yra anglų imperijos širdis, bet kitų organų būklė čia yra taip pat lygiai bloga.

— Ne, aš turiu galvoj gatvę, kurios kryptis yra netvarkoje, — tarė jis, — bet kadangi tai jums greičiau-

siai nedaug tepasako, aš turiu jums papasakoti visą istoriją. Atsakingumo už ją aš nenorėčiau imtis, nes aš žinau, kad jūs vistiek tuo pasakojimu nepatikėsite. Bet klausykite:

Per keturiasdešimt metų aš kasdien pusiau šeštą val. po pietų išeidavau iš savo kontoros Leadenhall gatvėje. Dešinėje rankoje aš turėdavau skėtį, kairėje portfelį. Keturiasdešimt metų, du mėnesius ir keturias dienas išeidavau aš per šonines kontoros duris, eidavau kairiąja gatvės puse, už pirmos kertės pasukdavau kairėn, už trečios kertės dešinėn, — ten aš nusipirkdavau vakarinį laikraštį, — paskui dešine gatvės puse, kuri du kartu gana staigiai pasisukdavo, aš išeidavau tiesiai į stotį, iš kur aš traukiniu parvažiuodavau namo. Keturiasdešimt metų, du mėnesius ir keturias dienas aš eidavau šiuo keliu; aš eidavau juo keturias ir pusę minutės; tai visai nebuvo ilgas kelias.

Po keturiasdešimt metų, dviejų mėnesių ir keturių dienų, t. y. penktąją dieną, aš taip pat išėjau iš namų nešinas skėčiu dešinėje rankoje ir portfelį kairėje. Aš tuoj pastebėjau, kad tas kasdieninis mano kelias mane truputį daugiau vargino negu paprastai. Iš syk aš maniau, kad tai yra dėl kvėpavimo netvarkos ar šiaip kokios netvarkos mano sveikatoje, tačiau ir tai buvo neįtikėtina, nes aš visada buvau punktualus, kaip laikrodis. Bet man greit tapo aišku, kad gatvė buvo statinė negu pirmą: aš lipau į kalną. Pirmasis kampas man pasirodė toliau negu paprastai; bet kai aš jį pasiekiau ir pasukau kairėn, aš buvau tikras, kad aš klaidingą kampą paėmiau. Nes gatvė kilo stačiai aukštyn, taip kaip pasitaiko kalvotose Londono dalyse. Bet šioje dalyje nebuvo jokių kalvų. Ir gatvė buvo ta pati; jos vardas buvo prie namų. Čia buvo tos pačios parduotuvės su uždaraais langais, tie patys lempų stulpai, žodžiu, ta pati gatvės perspektyva, tik su tuo skirtumu, kad viskas lipo aukštyn, kaip atidarytos dėžės antvožai. Aš pamiršau kvėpavimo sunkumus bei nuovargį ir visa jėga bėgau tolyn. Aš pasiekiau kitą savo kelionės pasisukimo tašką, iš kurio aš jau beveik galėdavau matyti stotį. Bet kai aš pasisukau už kampo, aš ko nesuklupau. Čia gatvė kilo aukštyn, kaip kokie statūs laiptai ar kaip piramidės siena. Nors ankščiau čia ištisos mylios aplinkui nebuvo jokio kalno. Tačiau gatvė buvo pakilusi, kaip pavienė banga, bet nepaisant to, visos jos smulkmenos buvo tos pačios kaip ankščiau. Aplink mane buvo atsivėręs akiratis, tarsi nuo Alpių perėjos. Bet laikraščio pardavėjo firmos užrašas rožinėmis raidėmis buvo toks pat, kaip ir pirmiau.

Aš kaip apakęs pasileidau pirmyn ir pasiekiau tos gatvės vietą, kuri ilga pilka eile buvo apstatyta privačiais namais. Aš nežinau kodėl, bet man atėjo pagristas įspūdis, kad aš einu geležiniu tiltu, nutiestu per tuščią erdvę. Būdamas to įspūdžio įtakoje, aš pakėliau vienos anglių skylės dangtį. Kai aš pažvelgiau ten, aš po savim pamaciau... žvaigždes.

Aš atsisiesiau. Tarpvartėje stovėjo žmogus; atrodė, kad jis buvo išėjęs iš namų, jis buvo pasirėmęs ant statinių ir žiūrėjo į mane. Mes buvome tik vienu du šioje gatvėje. Jo veidas buvo šėšėlyje; jis buvo apsi-rėngęs tamsiu, akysna nepuolanciu drabužiu. Bet kai aš jį mačiau taip visiškai ramiai stovint, aš žinojau, kad jis yra ne iš šio pasaulio. Žvaigždės virš jo galvos buvo didesnės ir galingesnės, taip kad žmogaus akis visai negalėjo į jas žiūrėti.

— Ar jūs esate geras angelas, ar gudrus velnias, arba jūs turite ką nors bendro su žmonių gimine, — tariu aš jam, — sakykite, kas yra atsitikę su šiuo dvasių apstėtu keliu.

Po ilgos tylos jis tarė:

— O ką jūs pats apie jį manote?

— Na gi, kad tai yra Bumptono gatvė, — pratariau aš. — Ir eina į Oldgate stotį.

— Taip, — atsakė jis labai rimtai, — kartais jį ten eidavo. Tačiau jį eina į dangų.

— Į dangų! — tariau aš. — Kodėl ten?

— Ji/eina į dangų ieškoti teisybės, — atsakė jis. — Jūs, turbūt, blogai su ja elgėtės. Atsiminkite, kad yra dalykų, kurių ne tik žmonės, bet ir daiktai negali pakelti. Tuo nepakeliamu dalyku būtent yra: perdirbimas ir kartu apleidimas. Moterys pvz. gali būti perdirbamos; taip, ir kiekvienas prisideda prie to, kad jos būtų perdirbamos. Bet moterų negalima apleisti, to jau aš neleisiu.

Iš kitos pusės, valkatas, čigonus ir kitas tariamas valstybės atmatas galima apleisti tol, kol jas neprivertiama persidirbti. Bet joks gyvulys, joks arklys, joks šuo negali pakelti darydamas daugiau, negu jis turi pareigos, o tačiau susilaukdamas mažiau dėmesio, negu jam priklauso. Lygiai taip yra ir su keliais. Jūs išspaudėte iš šios gatvės iki paskutinio lašo, bet jos pačios jūs neatsimenate. Jeigu jūsų demokratija būtų sveika, tai jūs, nors pats ir pagonis būdamas, būtumėte šią gatvę vainikais papuošę ar kokio dievo vardą jai davę. Tada ji būtų ramiai savo keliuėjusi toliau. Dabar pagaliau ji pavargo nuo jūsų beatodairiškumo, ji stojasi piestu ir kelia galvą į dangų. — Ar matėt kada pasibaidžiusį arklį?

Aš pažvelgiau į ilgą pilką gatvę, ir akimirksniui ji man atrodė, kaip ilgas, pilkas pasibaidžiusio arklio kaklas. Bet mano protas grįžo vėl atgal, ir aš tariau:

— Nesąmonė! Gatvės eina ten, kur jos turi eiti. Kiekvienas kelias turi eiti iki galo.

— Kodėl jūs taip manote? paklausė jis ir stovėjo nesijaudindamas.

— Nes jos visada taip darė, — atsakiau aš su pagrįstu nepasitenkinimu. — Dienų dienas ir metų metus ši gatvėėjo į Oldgate stotį ir diena dienos...

Aš negalėjau pabaigti, nes mano pokalbininkas atmetė galvą atgal ir padarė taip, kaip pasibaidžiusi gatvė.

Pagaliau bailsiu balsu jis sušuko:

— O jūs? Kaip manot, ką galvoja gatvė apie jus? Ar jūs manote, kad jūs gyvenate? Argi jūs gyvenate? Diena dienos ir metų metais jūsėjote į Oldgate stotį...!

Nuo to laiko aš pradėjau turėti pagarbos daiktams, kurie man atrodė kaip negyvi.

Ir kai pasakotojas kurį laiką pabuvo truputį pasiilenkęs prie savo lėkštės, paskui pakilo ir išėjo.

Ši fantastinga G. K. Chestertono novelė mums vaizdingai parodo, kad mūsų keliai nėra akligatviai, kad kiekvieno kelio paskirtis yra vesti žmogų į Dievą. Normaliai tas kelias veda žmogų per gražias turtingas stotis, per paukšmingas oazes, kuriose yra jauku pailsėti ir malonu atsigaivinti.

Tačiau kartais keliai iš tiesų pasibaido. Jie lekia dausomis, jie apleidžia mūsų mylimas stotis...

Mūsų kelias į tėvynę dabar taip pat yra pasibaigęs. Kiekvienas iš mūsų dabar jaučiame, kad mes gyvename kojomis žemės nesiekdami. M. K. Čiurlionis savo ketvirtajame „Pavasario simfonijos“ paveiksle vaizduoja tokį kelią, kuris yra atitrūkęs nuo žemės rutulio ir neišmatuojamais aukštybių plotais vingiuoja tolyn. Juo keliauja ilga žmonių procesija su savo vėliavomis. O visą tą didžiąją erdvę apvaldo iš erdvių pilkumos išsinerias didingas Dievo siluetas. Į šį M. K. Čiurlionies paveikslą mes galime žiūrėti, kaip į savo kelio iliustraciją.

Ką mes darysime su tuo mūsų taip aukštai iškiliu keliu, kuris mus kiekvieną dieną gąsdina ir vargina?

Mes gyvename dabar laikus, kada žemesnės gyvenimo vertybės sukilo prieš žmogų ir jo nepaisydamos išėjo ieškoti sau priklausančios garbės. Medžiaginės vertybės užvaldė pasaulį. Modernusis liberalizmas ir materializmas nuplėšė nuo daiktų dieviškas žymes, paneigė jų dievišką paskirtį, atskyrė juos nuo Dievo; ir tuo būdu davė jiems progos leistis į keistas аванtiūras, kada jie patys eina sau priklausančios dieviškos žymės ieškoti ir visą pasaulį aukštyn kojomis apverčia. Žmogui tada tenka keliauti tuo nežmonišku keliu, kurį nužymi medžiaginės vertybės. Žmogaus gyvenimas tada tampa apsprendžiamas medžiaginės politikos, kultūros ir pasaulėžiūros. Medžiaga pradeda gyventi savo išlaisvintą gyvenimą ir savo teisių ieškoti nepaisydama žmogaus. Gyvenimui toną duoti pradeda nebe žmogus, bet „pasaulio elementai“. Tie „pasaulio elementai“, kuriais remiasi vadinama pasaulio išmintis. Apie šios išminties klaidingumą ir tuščią bei apgaulingą jos skambesį įspėja mus jau Povilas. (Kolos 2,8)

Pasaulio elementų išsilaisvinimą iš žmogaus valdžios G. K. Chestertonas vaizduoja savo įsiveidusios gatvės simboliu. Atitinkamą prasmę bei šventumą daiktams suteikti yra žmogaus uždavinys. Kai žmogus žemiškų dalykų savo gyvenimu neįprasmina, jų nepašvenčia aukštesniam, jų prigimtį atitinkančiam, tikslui, bet juos perdirbinėja ir paniekina, jie, kaip vaizdingai G. K. Chestertonas išsireiškia, patys sukykla sau priklausiančios garbės ieškoti.

Reikia medžiagines pasaulio vertybes vėl pašvęsti Dievui, tada jos tiks ir žmogaus tarnybai. Tik šitokiu būdu galima sutvarkyti pasaulio elementus. Tik tokiu būdu bus galima priversti kelius, kad jie eitų ten, kur žmogus nori, o ne sauvaliautų savo nuožiūra.

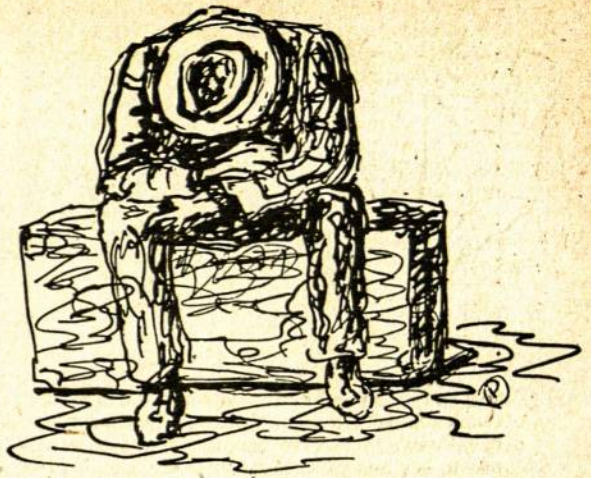
Išigilinus į visus šiuos dalykus, išeina, kad mūsų kelias į tėvynę yra ne koks kitas kelias, bet tas pat, kuris veda į pasaulio atpirkimą, į jo suderinimą su Dievu. Be abejo, nuo šios kelio aukštumos pradeda truputį galva svaigti. Ir paslaptinis G. K. Chestertono keleivis nekaip pasijuto, kai pamatė, kad jo kelias eina viršum žvaigždžių. Tačiau ką pagelbėtų, jei mes prieš šį faktą užsimerktume ir laikytume jį nesančiu? Tas mūsų blaškymasis tik dar labiau susmulkėtų ir mūsų kopimą aukštyn kylančiu keliu apsunkintų.

Taigi mūsų kelias tėvynėn yra iškilęs taip aukštai, kad jis yra išsilygiavęs su Kristaus keliu, kuriuo jis nešė kryžių už pasaulio išgelbėjimą. Mūsų viltys būtų visai naivios, jei mes tikėtumės pastovaus nepriklausomos Lietuvos gyvenimo tokiame pasaulyje, kuriame viešpataus grubus materializmas ar iš visko sau juokus daras liberalizmas. Pasaulio politikai, kurie gyvena ir veikia šių modernųjų srovių atmosferoje, gali geriausiai atveju tik su pasigailėjimu nusišypsoti iš mūsų pastangų laimėti nepriklausomą gyvenimą.

Taip, mūsų kelias tėvynėn yra iškilęs į visuotines aukštumas, jis eina tik per viso pasaulio suderinimą su Dievu, per jo atpirkimą. Tai yra gąsdinanti tiesa, bet ji kartu yra ir guodžianti tiesa. Gąsdinanti ji yra, galbūt, ypač dėl to, kad ji atveria mūsų širdį ne tik mūsų reikalams, bet visuotiniams išganymo reikalams. Ji mūsų širdį sužeidžia Kristaus Sv. Širdies meilės žaizda, kuri atsiveria visam dieviškajam išganymo planui. Guodžianti ši tiesa yra dėl to, kad pergalė yra užtikrinta visiems tiems, kurie eina kartu su Kristumi. Tuo atveju gali kilti tik laiko klausimas: kada būtent ta pergalė įvyks ir kokiomis aplinkybėmis ji įvyks. Bet tikra yra ir tai, kad ta kovotojų grupė, kuri kovoja

kartu su Kristumi, nepaisant įvairuojančios kovos laimės, nebus sunaikinta.

Mūsų pakelės situacija nėra atsitiktinis mūsų gyvenimo nuotykis. Ji yra didis Dievo uždavinys, duotas mūsų tautos šviesuomenei, kad ji į jį įsigilintų ir jį įvykdytų. Dievo Apveizda panorėjo, kad mes savo gyvenimo uždavinį apipavidalintume ne uždaroje sėsiaus gyventojų aplinkoje, kur viskas yra saugu, tvirta ir tikra, kur žmogus, pamiršęs, kad daiktai turi jį į Dievą vesti, įsitaisto sau pragarišką dirbtuvę, kad nuo jų nuskustų paskutinį švento vandens lašą, apie amžinąją kelionę primenantį. Dievo Apveizda panorėjo, kad mes gyventume ant to didžiojo viešojo kelio, kuriuo eina žmonių kartos į jį... ant vėjo pagairos... Čia noroms nenoroms mes turime į savo gyvenimą pažvelgti kaip į kelionę; čia ryškiau, negu sėsliame gyvenime, iškyla praeinantis mūsų žemiškosios egzistencijos pobūdis ir skatina mus neįsikurti paskutinės buveinės kokiame laikinėje stotyje, bet gyventi visą savo gyvenimo plotį ir aukštį.

Jeronimas ir Jonas Tharaud

TRYŠ DUKATAI

Tai buvo žmogus, kaip ir tu, kaip ir aš, nei geresnis, nei blogesnis, vargšas nusidėjėlio velniūkštis.

Ką jis buvo padaręs? Aš nieko apie tai nežinau. Gal suklydimą, sunkesnį negu kiti, gal nuodėmę, didesnę negu kiti, kai vieną dieną Dievas, be abejo, jį buvo apleidęs ir labai ilgai palikęs jį vieną sau pačiam. Gražiam Tulūzos mieste jį vedė karti, vedė tarp budelio ir teisėjų, apsupat minios smalsių ir neišauklėtų berniūktų palaičių, susibėgusių, be abejo, pasižiūrėti to, kas jų laukė rytoj.

Tačiau tą dieną į Tulūzą atvyko karalius Rene su savo žmona, gražiąja Auda, kurią jis neseniai buvo vedęs kaimyniniame krašte.

Pravažiuodama pro kartuves, karalienė pamatė nusikaltėlį, jau užkeltą ant suoliuko, su užnerta kūpa ant kaklo. Ji negalėjo susilaikyti nesurikusi ir užsidėdė savo rankomis veidą.

Karalius sustabdė visą savo svitą, davė ženklą budeliui palaukti ir, atsisukdamas į teisėjus, tarė:

— Ponai teisėjai, karalienė jus prašo pasigallėti šio žmogaus; tuo būdu jūs išreikšite jai savo pasveikinimą.

Tačiau teisėjai atsakė:

— Sere, šis žmogus padarė nusikaltimą, kuriam nėra atleidimo; kad ir koks, bebūtų mūsų troškimas įsisteikti ponai karalienei, tačiau įstatymas reikalauja, kad jis būtų pakartas.

— Argi yra pasauly nusikaltimas, kuris negalėtų būti atleidžiamas? — balliai paklausė gražioji Auda.

— Žinoma, nėra! — atsakė vienas iš karaliaus patarėjų ir pridūrė, kad, pagal Tulūzos krašto paprotį, kiekvienas nusikaltėlis gali išsipirkti už tūkstančio dukatų sumą.

Ir karalius atidarė savo piniginę ir išėmė iš jos aštuonis šimtus dukatų. Gi karalienė, gerai išgraibiusi savo krepšį, tesurado tik penkiasdešimt dukatų.

— Ponai, — tarė ji, — ar neužtenka už jį vargšą žmogų aštuonių šimtų penkiasdešimt dukatų?

— Įstatymas reikalauja tūkstančio dukatų, — atsakė nepalankiai teisėjai.

Tada visi senjorai, sudariusieji karaliaus ir karalienės palydą, surinko, kas kiek su savimi turėjo: kad

taip pat savo ruoštu prisidėtų, ir suma buvo suskaičiuota.

— Devyni šimtai devyniasdešimt septyni dukatai, — pranešė teisėjai. — Reikia dar trijų dukatų.

— Dėl trijų gi dukatų bus pakartas šis žmogus! — sušuko pasipiktinusi karalienė.

— Visai ne mes to reikalaujame, — atsakė teisėjai, — bet niekas negali pakeisti įstatymo.

Ir jie davė ženklą budeliui.

— Palaukit! — sušuko karalienė. — Pirmiausia patikrinkit šį nelaimingąjį. Gal jis turi su savimi tris dukatus...

Budelis paklausė ir patikrino pasmerktąjį ir vargšo velniūkščio kišenėje surado tris aukso dukatus.

Krikščionys! Žmogus, kurį jūs šioje apysakoje esate regėję dideliame pakorimo pavojuje, — tai tu, tai aš, tai nusikaltusi žmonija. Paskutinio teismo dieną niekas mūsų neišgelbės — nei Dievo gailestingumas, nei Mergelės užtarimas, nei šventųjų nuopelnai, — jei mes su savimi neturėsime trijų geros valios dukatų.

Išvertė Juozas TININIS.

MEILĖ

Kas myli ištikrųjų, tas myli Dievą...

Visi atskiri jausmai, visos asmeniškos meilės yra ne kas kita, kaip pasireiškimo formos vienintelės meilės, amžinosios meilės, kuri yra būties pradžia... Kada ateis pažadėtieji laikai, tos dienų dienos, kada atsiskyrėlis susijaudins žiūrėdamas į žmonių minią, kaip jis dabar jaudinasi žiūrėdamas į miško ar jūros reginį?... Siegi dalykai baigsis greitai. Jie baigsis, kai patiks Didžiajaj Meilei, kuri juos užbaigs... Tik jis, tik jis vienas pasilieka. Štai; jis ateina; Jeruzalės akumo žėri jo rankoje.

Milašius

TOBIJO KNYGA

Mes jau skaitėme, kaip nelaiminga buvo Sara, būdama piktosios dvasios valdžioje, kuri prie jos neprileisdavo jokio vyro. Mums sunku yra tai ir suprasti, nes mūsų krikščioniškoje eroje tokio pobūdžio apsidimų, aciu Dievui, beveik nepasitaiko.

Jos išlaisvinimas įvyko labai paprastai. Pavartotos priemonės pačios be abejo neturi jėgos suvaldyti piktosios galybės. Jos tos jėgos įgyja tik specialiu Dievo išikišimu. Dėl to priemonės čia yra tokios menkos ir paprastos, kad žmogus išsigelbėjimą jokių būdu nepriskirtų joms, bet visagalei Kūrybos Jėgai, kuri šių išorinių ženklų pavidalu pasireiškė.

Red.

7. Tobijo vedybos.

Taip jis atvyko prie Raguelio namų. Ten jį pasitiko Sara, ir jie pasisveikino. Paskui jį juos įvedė į namus. Raguelis tarė savo žmonai Ednai: „Kaip šis jaunuolis yra panašus į mano pusbrolių Tobiją!“

Ir paklausė Raguelis jų: „Iš kur jūs esate, broliai?“ Jie jam atsakė: „Iš Neftalio palikuonių, iš Ninivos tremtinių tarpo“.

Jis jiems tarė: „Ar pažįstate mūsų brolių Tobiją?“ Jie atsakė: „Taip, mes jį pažįstame“. Jis paklausė: „Ar sveikas jis?“

Jie tarė: „Taip, jis yra gyvas ir sveikas“. Ir Tobijas pridūrė: „Jis yra mano tėvas“.

Tai išgirdęs, Raguelis pašoko, pabučiavo jį ir apšiverkė.

Jis jį sveikino ir jam kalbėjo: „Tu esi įžymaus vyro sūnus“. O kai jis išgirdo, kad Tobijas buvo praradęs regėjimą, jis nuliūdo ir verkė.

Taip pat ir Edna, jo žmona ir jo duktė Sara verkė. Paskui jie jį nuoširdžiai priėmė.

Papjovė ožį ir paruošė daug patiekalų. O Tobijas tarė Rafaeliui: „Broli Azarijau, kalbėk apie tai, apie ką buvai žadėjęs pakelėje, kad reikalas būtų atliktas.“

Ir taip jis pakalbėjo apie tai su Ragueliu, o Raguelis tarė Tobijui: „Valgyk ir gerk ir gerai jauskis. Tau derėtų paimti mano vaiką. Bet aš turiu tau pasakyti tiesą:“

Aš savo vaiką buvau jau septyniems vyrams atidavęs. Bet kas prie jos ėjo, tas mirė tą pačią naktį. Bet jauskis čia gerai“. Tobijas tarė: „Aš tol čia nieko nevalgysiu, iki jūs man iškilmingai jos nepažadėsit“. I tai Raguelis atsakė: „Tai imk ją nuo šiol, pagal įstatymą. Tu esi jos brolis. Ir ji yra tavo. Ir gallestingasis Dievas tesuteikia jums gražią laimę“.

Tada jis pasiūkė savo dukterį Sarą, paėmė ją už rankos ir atidavė ją Tobijui už žmoną. Jis tarė: „Priimk ją pagal Mozės Įstatymą, ir parvesk ją pas savo tėvą“. Paskui jis juodu palaimino.

Paskui jis pasiūkė savo žmoną, paėmė popierio, parašė vedybų sutartį ir ją užantspaudavo.

Tai atlikus, jie sėdosi prie stalo.

Raguelis pasiūkė savo žmoną Edną ir jai tarė: „Sesuo, paruošk kitą miegamąjį kambarį ir nuvesk ją į jį“.

Ji padarė pagal jo žodžius ir ją verkiančią ten nuvedė. Bet Edna nušluostė savo dukters ašaras ir tarė: „Būk drąsi, veike. Dangaus ir žemės Viešpats tesuteikia tau džiaugsmo vietoj tavo ašarų. Nenustok drąsos duktė.“

8. Jaunavedžių išsigelbėjimas.

Pasibaigus pokyliui, jie nuvedė pas ją Tobiją.

Eidamas jis galvojo apie Rafaelio žodžius, paėmė smilkymo anglių ir ant jų uždėjo žuvies širdį bei kepenis ir pasmilkino.

Kai piktoji dvasia pastebėjo kvapą, ji išskrido į viršutinį Egiptą. Ten angelas ją pririšo.

Jiems užsidarius duris, Tobijas pakilo iš lovos ir tarė: „Pakilk, sesuo! Mes melsimės, kad Dievas dabar mūsų pasigailėtų!“

Tobijas pradėjo šitaip kalbėti: „Būk pagarbinas mūsų tėvų Dieve! Tesie pagarbinas tavo šventas ir kilnus vardas per amžius. Tegarbina tave dangus ir visi tavo kūriniai!“

Tu sukūrei Adomą ir davei jam ištikimą padėjėją žmoną, Jevą. Iš jų kilo žmonių giminė. Tu pasakei: Negera yra žmogui būti vienam. Mes norime sukurti jam padėjėją, kuri būtų panaši į jį.

Dabar, Viešpatie, aš imu šią savo seserį ne iš kūno pomėgio, bet iš gryo apsisprendimo. Leisk man sulaukti pasigailėjimo ir kartu su ja sulaukti ilgo amžiaus“.

Ji tarė kartu su juo: „Amen“.

Ir abu išmiegojo kiaurai visą naktį. Bet Raguelis atsikėlė ir nuėjo kasti kapo dūbės.

Raguelis sugrįžo atgal į namus ir tarė savo žmonai Ednai: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Jis galvojo: „Gal jis tuojaus nenumirė?“

Tarnams jis liepė užkasti duobę. Paskui jis iškėlė jiems keturiolikos dienų vestuves. Raguelis jį prisaikdino, kad jis neišvyktų kol nesibaigs keturiolikos dienų pokilis.

Paskui jis galės paimti pusę jo turtų ir sveikas ke- liauti pas savo tėvą. „O kitą pusę gausi tada, kai aš ir mano žmona būsimė mirę“.

Atidžiai išsižiūrėjus į Tobijo knygą, gaunamas įspūdis, kad Izraelio tremties šeima jautė smar- kių negalavimų. Šeimos vėžys į jas buvo įleides savo šaknis. Net tokios dvi teocentriškai tvirtos šeimos, kaip Tobijo ir Raguelio, yra vienavai- kės. Iš Tobijo kalbos savo sūnui apie motiną ga- lime išvesti, kad gimdymas ir ugdymas tais lai- kais Izraelio tautoje buvo brangus dalykas. Ki- tos S. Test. istorinės knygos, berods, tą nuo- monę patvirtina.

Tačiau Dievo gailestingumas yra didesnis už žmonių apsilėidimus. Tobijo dinamiškai atvaiz- duotas prikeltųjų rytas iškelia prieš mūsų akis, kaip Djevas pasigallėjo dviejų vienturčių vaikų. Matematinė mažėjanti mirties progresija buvo

nukreipta į šalį ir vėl patekėjo gyvenimo saulė. Raguelis skaičiavo realiai ir teisingai, ir buvo susitaikęs su mintimi, kad jo dukteriai nepa- siseks gauti vyro. Tačiau Dievo gailestingumui nėra neįmanoma pagelbėti ir ten, kur džūvimo procesas yra prasidėjęs.

Red.

9. Rafaelis išgauna pinigus.

Tobijas pasišaukė Rafaelį ir jam tarė:

„Broli Azarijau, paimk vieną vergą, du kupriu ir keliauk į Rages pas Gabaelį. Paimk nuo jo pinigus, o jį patį atsivežk į vestuves. Nes Raguelis siekte pri- siekė, kad aš neišvykčiau.“

O mano tėvas dabar skaičiuoja dienas, ir jeigu aš per ilgai užtruksiu, jis labai liūdės.

Ir taip Rafaelis išvyko, pasiliko pas Gabaelį nakvoti ir įteikė jam rankraštį. Tada jis atnešė turtą su ant- spaudu ir jam įteikė.

Jie visi anksti rytą pakilo ir atvyko į vestuves. Jis laimino Tobiją ir jo žmoną.

b. d.

Willibrord Verkade

VERŽIMASIS Į DIEVĄ

Vieno dailininko — vienuolio atsiminimai.

— Vertė Leonardas Valiukas —

Pradedame spausdinti dailininko — vienuolio Verkadės gyvenimo atsiminimus. Jie prasideda vaikystės vaizdais Olandijoje, tęsiasi tarptauti- niam studentų mieste — Lotynų Kvartale — Paryžiuje ir baigiasi Švabijos kalnų tyloje, Be- nediktinų vienuolyne Beurone. Šie atsiminimai yra gvyva iliustracija modernios šių dienų dva- sios, besireiškiančios prancūzų tapyboje, kuri sugebėjo išgirsti pati savo šauksmą ir rasti kelią į Dievą. Dailininkas Verkadė, sulaukęs gilių se- natvės, pereitų metų gruodžio mėn. mirė Beu- rono vienuolyne.

Red.

Vaikystė.

Gimiau 1868 metais rugsėjo mėn. 18 d. Zaandame, prie Amsterdamo, ketvirčiu valandos vėliau, negu mano brolis. Mūsų tėvas priklausė Mennonitų sektai — šios sektos nariai vaikų nekrikštija, — todėl ir mums krikšto sakramentas nebuvo suteiktas.

Šeimoje buvome aštuoni vaikai: trys mergaitės ir penki berniukai. Motina pati mus visus augino ir maitino, išskyrus pačius jauniausiuosius, nors ji buvo ne iš stipriųjų. Tik aš su broliu turėjome dar be ma- mos kitą žindytę. Aš buvau truputį stipresnis, negu mano brolis. Jam beaugant, teko ir vaikiškų ligų dau- gliau persirgti negu man. Tačiau mes abu buvome net 1,83 metro aukščio.

Buvome pavadinti savo senelių vardais: mano bro- lis buvo pavadintas Erich'o vardu aš gi — Johann'o, bet trumpumo dėliai visuomet buvau šaukiamas Jan.

Būdamas vaikas tikėjau į Dievą. Aš žinojau, kad jis visa mato, yra gailestingas ir visa atleidžia. Taip pat žinojau, kad jis baudžia už nepaklusnumą jam ir iš- klauso mūsų maldas. Aš dažnai, kaip ir visi vaikai,

melsdavau ir prašydavau, kad vienas ar kitas daly- kėlis neišeitų alkštėn, kad mokytojas manęs nepa- klaustų ar pan., ir dažnai mano maldos būdavo iš- klausomos. Pagrindinės tiesės ir apie tai, ką Jėzus Kristus yra kalbėjęs, mokęs ir daręs, sužinojav iš sa- vo tėvų, tarnų ir mokyklos, tačiau tiesiogiai to nebu- vau mokomas. Vienintelė bendra malda pas mus na- muose būdavo prieš valgį; mes vaikai sakydavome trumpai ir paprastai: „Viešpatie. laimink šiuos val- gius! Amen.“ Ryto ir vakaro maldas, kiek dar prisimenu, buvo mus išmokiusi tarnaitė, bet aš greit tas pamiršau. Buvau išmokęs ir Tėve Mūsų. Dažnai gir- dėdavau kalbant apie Jėzų Kristų, atpirkėją — Dievo Sūnu, kuris už mūsų nuodėmes buvo net miręs, taip pat apie Dievo Karalystę, mirštamą nuodėmę, Viešpa- ties malonę, bet negalėdavau viso to sau išsiaiškinti. Tikėjimą į Dievą išsaugojau savyje iki penkiolikos metų amžiaus. Tada gi mano širdyje ėmė kaskart da- rytis vis tamsiau ir tamsiau, kol galiausiai tapau vi- sai netikinčiu.

Protestantizmas Olandijoje dviejų katalikiškų šven- čių nepajėgė išnaikinti: „Sintermaarten“ ir „Sinter- klaas“, t. y. Sv. Martino ir Sv. Mikalojaus šventės. M'nėtas šventės išlaikė vaikai: „mes jų yra Danguis Karalystė.“ Sv. Martino šventės išvakarėse berniukai ir mergaitės traukdavo gatvėmis su degančiomis žva- kutėmis išskaptuotose kalariopėse, ridikuose ar dide- lėse bulvėse arba su iš spalvoto popieriaus padarytais žibintuvais ir dainuodavo daineles prie turtingesniųjų gyventojų ar giminių butų durų. Viena iš tų dainelių skamba taip:

„Labai turtingas esate
Ir jūs duoti daug galitė.
Daug jūs duoti galite,
Ilgą amžiaus linkime...“

Savaime suprantama, ir mes dvynukai nyo kitų vaikų neatsilikdavome ir šaukdavome iš visos gerklės. Ir šitokia „procesija“ po miestelį būdavo visuomet labai gyva. Koks pyktis kildavo, kai koks nors vienas iš mūsų popierinių žibintuvų suliepsnodavo. Dažnai pagaldavau, kas galėtų būti tas Sv. Martinas. Šis vardas sukeldavo manyje kažką nepaprastą. Kai mano motina kalbėdavo apie Martino Bokštą, esantį Groningen'o mieste, aš visuomet pagaldavau apie kažką neišreikšiamą — neapsakomą. Vėliau gyvenime teko dar kartą su tuo reikalu susidurti.

Sv. Mikalojaus šventė būdavo mums dėl to žymi, kad mes vaikai ta proga gaudavom dovanų. Kalėdinės eglutės ir prakartėlių puošimai Olandijoje rečiau įraktikuojami. Mes švėsdavom tik Sv. Mikalojaus dieną. Tai buvo taip pat legendarinė, bet vaikiškam protui jau apčiuopiamesnė asmenybė. Mums buvo žinoma tiek, kad „Sv. Mikalojus“ jodinėja ant širmio, nešioja Mitrą ant savo žilos galvos ir vyskupų lazda rankoje. Paprastai jis jodinėja su savo kuinu per namų stogus, lydimas juoduko tarno, vadinamo „Pikkie“, kuris su savimi nešiojasi didelį maišą, į kurį kiša neramius vaikus. Jau porą savaičių prieš šią šventę atvyksta pats „Šventasis“ pažūrėti, ar visi vaikai yra ramūs, geri. Pirmiausia pasigirsta smarkus smūgis į laukutines duris, kas sukelia visame name pragarišką triukšmą: „Sv. Mikalojus“ ant savo širmio kopia laiptais aukštyti! Mes vaikai pradėdavom tada tuoj dainuoti: „Sv. Mikalojus — geras, šventas žmogus“ ir t. t. Tada jis pasibelsdavo į duris ir stori balsu paklausdavo: „Ar yra čia neramių vaikų?“ „Ne, Sv. Mikalojau.“ „Ar visi geri?“ „Taip, Sv. Mikalojau!“ Įsitikinęs, kad visi vaikai ramūs ir geri, pravėręs truputį duris, įmesdavo saldumynų, o mes viens per kitą puldavome prie jų. Sv. Mikalojaus išvakarėse būdavo puiku! Visi tie pakietukai, kuriuos gaudavome, būdavo taip klastingai įpakuoti, su įdėtomis puikiomis eilėraščių „štraukomis, o pats tų pakietukų turinys būdavo irgi nelauktai puikus. Tą vakarą, eidami miegoti, padėdavom savo batus ir šliures prie dūmtraukio ir, atsikėlę anksti rytą, rasdavom juose įvairiausių saldumynų. Aš ilgai tikėjau į „Sv. Mikalojų“ ir visuomet pagaldodavau: „Kodėl gi šįandien nebėra vyskupų su ilgomis barzdomis, mitromis ir lazdomis? Anksčiau būdavo žymiai puikiau: tada buvo taip pat riterių, o dabar visų šių margųjų puikyblių nebėra!“

Jei Olandijoje turima prieš akis darbas, kuris pareikalaus didelės kantrybės, tai sakoma: „Tai yra vie-

nuolio darbas!“ Šis išsireikšimas mane viliojo, sukeldamas manyje žodžiais neišreikškiamo grožio. Nors jaunystėje buvau labai nekantrus, bet imdavaus tokio darbo, kuris pareikalaudavo didelės kantrybės, ir jį atlikdavau. Dažnai išvyniodavau, sutvarkydavau supainiotą siūlų kamuolį ar ką nors panašaus vien dėl to, kad, mano nuomone, tai buvo „vienuolio darbas“. Atlikęs tokį darbą, bėgdavau pas motiną ir sakydavau: „Mama, aš tai ir tai atlikau! Bet tai buvo vienuolio darbas!“

Iki dvylikty metų gulėjau su savo broliu vienoje lovoje. Taip gulėjome mes vieną vakarą vienas šalio antro, abu ant dešinio šono. Aš buvau jau beveik beužmiegas, kai mano brolis atsigrėžė lovoje ir mane ir tarė: „Jan, ar nepasimelstum bent kartą?“ Keletą dienų prieš tai buvome buvę mennonitų bažnyčioj ir girdėję pamokslą apie maldą. Aš mažą ką apie tai supratau, bet mano atmintį keletas žodžių buvo dar užsilikę. Po to melsdavaus dažniau. Nenorėjau betgi prisipažinti savo broliui ir jam atrėžiau: Ar iš proto išėjai? Aš niekad nesimeldžiu!“ „Kiaulė“, pasakė brolis ir nusidrėžė vėl nugara ir mane.

Kiek tik kartų eidavau pro katalikų bažnyčią, tiek kartų norėdavau slaptai į ją įeiti. Bet aš žinojau iš patyrimo, kad man įžengus į bažnyčią, sužiurs ir mane nemalonios akys ir pažins, jog aš esu ne katalikas. Drįsdavau įeiti tik tuomet, kai matydavau įeinančių į bažnyčią ir išėinančių iš jos daug žmonių. Tada galėdavau, niekeno nepastebėtas, užpakaly kokio nors žmogaus ramiai sau stovėti. Visuomet žvelgdavau į šviesą ir tirštais smilkalų dūmų debesėliais apsupatą altorių. Prie altoriaus vaikščiodavo šen ir ten kunigas su savo tarnais, o bažnyčios choras giedodavo. Visa tai būdavo taip šventiškai džiaugsminga, bet taip pat svetima, visai nesuprantama man vargšui mažam berniukui.

Viena artima giminaitė, kuri gyveno mūsų name, buvo giliai religinga. Vieną dieną, būdama dar vaikas, ji įruošė vos 80 cm platumo stogo langelyje altorių, kurį papuošė baltomis skulptūromis, žvakutėmis, gėlėmis ir šventųjų stovyklėmis. Šis altorielis man labai patiko, — ir aš padariau tokį pat. Įrengiau jį kambario nišoje, atskyriau jį nuo kambario užuolaida, pasilikdamas sau kiek vietos, bet, rodos, tiek mažą, kad vos pajudėti galėjau. Tada atsiklaupiau prieš savo altorių ir turėjau jausmą, tarsi aš turėčiau pasimelsti. Malda tuokart nesisekė, taigi tuoj ir mečiau visa tai.

(B. d.)

BAŽNYTINĖ MUZIKA

liturgijos dvasioje ir pastoracijos tarnyboje

Dr. Ferdinand Haberl, Regensburgo bažn. muz. mokyklos direktorius.

Priešingai*) seniau įsigalėjusiai nuomonei, dabar vis labiau plinta mintis, kad bažnytinė muzika yra ne vien papuošalas, kuriuo kas nors nepriklausomai nuo sielų ganytojo turi pasirūpinti, bet ji yra kartu ir liturgija, ir kad kiekvienas kunigas privalo ją, kaip svarbią pastoracinę priemonę, uoliai panaudoti. Mes turime pasirūpinti ne

tik tuo, kad bažnyčioje būtų mel-džiamasi, bet taip pat žiūrėti, kaip ten meldžiamasi. Panašiai yra mūsų pastoracinis uždavinys kreipti dėmesį ir į tai, kad bažnytinė muzika būtų išpildoma teisingoje dvasioje, ir tai net tada, kai visi oficialieji tekstai būna jau giedami. Bažnytinė muzika ir pasaulinė muzika skiriasi nuo viena antros kaip malda ir pašneksys (R. Gottron). Bažnytinė muzika yra tokia charakteringa muzikos rūšis, kad ji skiriasi net nuo

religinės muzikos (kuri yra, jei taip galima išsireikšti, jungiamoji bei pereinamoji pieva tarp dviejų visiškai skirtingų laukų — Vert.). Religinė muzika tuo pačiu dar netampa bažnytinė, jei ji bažnyčioje per pamaldas išpildo liturginius tekstus oficialiąja kalba (t. y., lotyniškai). Bažnytinės muzikos esmė nusako aiškios, pačios Bažnyčios nustatytos savybės. Motu proprio jas sugrupuoja į tris: šventumą, meniškumą ir visuotinumą.

*) Pradžią žiūr. pereinam numerį.

Jau patsai bažn. muzikos tekstas yra šventas; taip pat šventa yra vieta, kurioje tie tekstai suskamba; šventos yra tos tikėjimo paslaptys, kurias tie tekstai pasako. Tačiau šitos šventumo žymės gali būti ir religinėje muzikoje. Bažn. muzikos pirmąją žymę, šventumo charakterį, turime pilną tik tada, kai ir patsai kompozicijos stilius, ir tos kompozicijos išpildymas gali būti pavadinti šventais ir šventai nuteikiantiais. Negatyviai tai išreiškiama šiaip: visa, kas kompozicijoje ir jos išpildyme primena profaninę muziką ir atsiduoda pasauline dvasia, netinka bažnytinei muzikai. Pati kompozicija turi liturginio teksto prasmę taip išreikšti, kaip ji suprantą Bažnyčia, o ne taip, kaip jis atskiro muziko yra subjektyviai suprantamas, kad ir kazin kaip religiškas būtų tasai subjektyvumas (Kodėl taip prieš subjektyvumą? — Stai kodėl. Bažnytinė muzika turi liturgijai padėti Kristaus veidą žmonių širdyse, piešti tikromis spalvomis. O subjektyvumas yra ne visuomet tam tinkama spalva. — Vert.). O kiek daug yra kompozicijų, kurios savo sentimentalumu piešia ne dievažmogiškąjį Kristaus veidą, kuris privalo spindėti liturgijoje, bet kažkokią nublankusią (sentimentalią) karikatūrą. Užuot į tvirtą, vyrišką religingumą, šitoki muzikos išdirbiniai veda į jausmingumą, kuris gal dažniau, negu manoma, savo sentimentaliais pasireiškimais nustelbia ir ne vieną svarbią pamokslą minti Bažnytinė muzika neturi būti nei beprasmiškas skambėjimas, nei kažkoks saldus svajojimas. Žinoma, toji šventuma keltianti bažn. muzikos ypatybė savo veikiančia galia gali pasirodyti tik tuomet, kai tikras bažn. muzikos veikalas būna išpildomas visiškai pagal Bažnyčios dvasią nusiteikusio choro. Dėl to yra kunigo pastoracinė pareiga bažn. chorui skirti savo ypatingą dėmesį. Kaip kiekviena žmonių institucija, taip ir choras turi savo silpnųjų ir pavyčių; tačiau kunigas neturi choro dėl to išsidėdėti. Savo pastoracinės veiklos pagalba jis privalo jį religiniame gyvenime uoliau auklėti ir jam liturgijos prasmę plačiau atskleisti. Jeigu savo religiniu gyvenimu choristai neduoda paraipai pavyzdžio, tai dėl to yra taip pat ir sielų ganytojas bent iš dalies atsakingas.

(Bažnytinė muzika, kaip jau minėta, nėra vien tik liturgijos papuolas. — Vert.). Jei bažn. muzika liturgijoje būtų vien tik liturgijos papuošalas, tai ji galėtų imtis visų profaninės ir religinės muzikos mandrybių ir galėtų liturginius tekstus atvaizduoti visiškai pagal subjektyvųjį jausmą. Bet bažn. muzika yra kartu ir liturgija. Ji vaizduoja ne subjektyvius, poetiškus pergyvenimus, bet ji pati yra dieviškoji drama. Josios tekstai daugiausia yra Dievo žodžiai iš šv. Rašto. Vietoj kažkokio netikro, įsivaizduoto pasaulio, kaip tai beveik visuomet yra

Aš esu dalyvavęs daugelyje posėdžių, svarstant tėvynės reikalus; esu net daug sprendimų padaręs. Tačiau aš neprisimenu, kad būčiau padaręs ką nors prieš savo sąžinę. Ačiū Dievui aš niekad nepaisiau asmeniškumų ir nenukrypau nuo teisingumo.

Nikolajus iš Flues,

šimet paskelbtas šventasis, Vytauto Didžiojo amžininkas, atsiskyrėlis — politikas, vad. ITO šventuoju.

profaninėje muzikoje, bažn. muzikoje turi amžinoji Tiesą žmoneis atsiskleisti. Vietoj žmogaus žodžių, bažn. muzika skelbia Dievo arba Bažnyčios žodžius.

Kadangi čia liečiami šventi dalykai todėl tik meniškais muzikos veikalais leidžiama juos (tuos žodžius) reikšti. Kaip žmogaus dvasia Bažnyčios ir religijos tarnyboje yra sukūrusi didžiausius architektūros, plastikos ir tapybos veikalus, taip ir bažnytinėje bei religinėje muzikoje randame jos pagimdytų didžiausių paminklų kūrinį. Bažnyčia ir menas eina ranka rankon. Žinoma, čia negalima meno maišyti su koku nukaltu arba ir sunkiu dalyku. Nukalimas arba, geriau sakant, sulipdymas muzikoje yra tik tariamas menas. Ir sentimentalioji muzika yra tik tariamas menas, nes ji vaizduoja ne kokią nors tiesą, bet tik sukelia žmogui tvankią atmosferą.

Muzikinio dalyko sunkumas taip pat dar nėra tikro meniškumo ženklas, nes sunkumo apvaldyme pirmiausia pasirodo technika; gi technika dar nėra menas; (ji pasireiškia meniškume kaip jo pagelbininkė. — Vert.). Kompozicija yra meniška, jei ji kartą skelbia kilnias šventosios liturgijos mintis. Kaip Kristus paprasčiausiai prilyginimais yra apreiškęs aukščiausias paslaptis, taip ir liturgijoje visiškai paprasta muzikos kompozicija gali nupiešti tikrą Kristaus dievažmogiškąjį veidą, tuo tarpu kai koks nors sunkesnis veikalas gali sukelti, žinoma, didesnį išviršinį įspūdį, bet užtat gali parodyti mažiau švento turinio. Bažn. muzika turi būti šventa muzika, skelbianti šventus dalykus; ji turi būti šventas menas.

Trečioji bažnytinės muzikos savybė pagal Motu proprio yra visuotinumas (universalitas). Šita savybė yra pagrįsta Kat. Bažnyčios esme, nes Kat. Bažnyčia yra viena visoms tautomis ir visiems laikams. Liturgijoje mes turime išgyventi Communio sanctorum, šito ir ano pasaulio šventųjų bendravimą (Subjektyvumas yra trumpas, laikinis dalykas. — Vert.). Juo subjektyviau muzika būna išreiškiama, juo ji yra individualesnė ir labiau nuo bėgančio laiko priklausanti. Tikra bažn. muzika neturi nieko bendro su efekto ir mados muzika. Gi religinei muzikai galima ir rei-

kia pasinaudoti šios rūšies išraiškos priemonėmis. Tikra bažn. muzika yra visuotinė, ji tinka visoms tautoms, ji stovi aukščiau modernių srovų ir turi šventą, menišką ir universalų charakterį, prašokantį tariamąjį efekto meną.

Šitos trys bažnytinės muzikos savybės: šventumas, meniškumas ir universalumas, pagal Motu proprio, yra įgyvendintos trijose bažn. muzikos rūšyse (grupėse), ir būtent, sekancia laipsnine eile: chorale, klasiškinėje polifonijoje ir modernioje muzikoje. Čia reikia pastebėti, kad kol kleras, chorvedys ir choras šitos įvertinimo eilės nelaikys teisinga eile ir su jaja nesuigys, tol jų sentire „cum Ecclesia“ (gyventi Bažnyčios mintimi) nebustobulias. Yra faktas, kad chorai pasigrožėtinai išpildo moderniosios muzikos ir klasikinės polifonijos veikalus; tačiau jeigu jie choralo studijų ir jo tinkamo išpildymo nelaiko pagrindiniu dalyku, tai jų šitas nusistatymas yra nepavyzdingas.

Choralas gali būti giedamas, žinoma, tik pagal Vatikano patvirtintas melodijas. Šito pabrėžtinai reikalauja oficialieji romaniški choralo leidiniai ir net Motu proprio, kuris yra parašytas dar prieš vatikaniškojo choralo išleidimą. Kad iki šiol choralas yra taip mažai paplitęs, kaltas dėl to yra ne tik choralo sunkumas, bet ir tas faktas, kad, besimokant ir įsivedant chorą, nebuvo kreipta dėmesio į gyvą jojo išpildymą. Šiame dalyke pasituošę chorvedžiai, laikydami aiškaus, tikslingo, lėto, bet ir sisteminio metodo, tikrai pasiekė džiuginančių vaisių. Choralo įsivedimui būtina sąlyga yra kaip muzikinis, taip ne mažiau ir liturginis išsilavinimas. Liturginis susipratimas bus pažadintas, sumaniai klerui vadovaujant, tik aktyviu pamaldose dalyvavimu. Kaip jaunimui liturgijoje labai svarbu yra linija bei tvarka vedanti į idealus, taip ir muzikoje turi būti žadinamas susipratimas, kad už puikių spalvų harmoniją daug svarbesnė yra melodija. Liaudies giesmių vertinimas ir (vienbalsis) giedojimas veda į muzikos supratimą, kuris, choralui yra labai artimas; tokia muzikiniame judėjime, kur ugdomos geros liaudies giesmės, galima ir choralo intensyvesniame mokymesi susilaukti gražių vaisių.

San' Domingo arkivyskupas.
Riccardo Pittini

Gincas dėl mirtingųjų Kolumbo palaikų

Santo Domingo miestas įsteigtas 1496 metais, vadinasi — jau ketvirtais metais po Kolumbo atvykimo į Ameriką, teisingai yra laikomas pirmuoju Naujosios Ispanijos miestu. Jo uoste kadaise išlipo Cortezas, ir ilga eilė tyrinėtojų bei kolonistų, kuriuos siuntė į Naująjį Pasaulį Ispanijos valdovai. 16-me šimtmeityje Santo Domingo tapo vyskupo sostine.

Kristupas Kolumbas, prieš savo mirtį 1507 metais, išreiškė pageidavimą, kad jojo kūnas būtų palaidotas būsimajame Santo Domingo katedroje. Tačiau jos statyba prasidėjo vos 1520 metais. Diego, Kolumbo sūnus, neįstengė įvykdyti savo tėvo valios ir noro. Jis pats pasimirė 1527 metais, kada katedros statyba dar nebuvo baigta. Tasai uždavinys teko atlikti L'udvikui, Diego sūnui ir Kolumbo vaikaičiui. Gavęs Karolio V sutikimą, Liudvikas perkėlė iš Ispanijos į Santo Domingo savo tėvo Diego ir senelio Kristupo Kolumbo liekanas. Relikvijos tilpo dviejose skirtingose urnose. Jos abi liko įmūrytos katedros chore, netoli didžiojo altoriaus, Evangelis pusėje. Tarp abiejų urnų padėta daili medinė pertvara. Garbingesnė vieta — arčiau altoriaus — teko tėvui, Amerikos atradėjui.

Tarp 1540 ir 1543 metų užplūdo Vakarų Indiją įvairūs išnaudotojai ir jūrų plėšikai — Morgan, Francis Drake ir kiti. Pradėta bijoti net dėl Kristupo Kolumbo palaikų. Santo Domingo vyskupas įsakė panaikinti katedros presbiterijos sienoje visus parašus, tiksliai pažyminčius relikvijų buvimo vietą. Amžininkams buvo toji vieta ir be parašų gerai žinoma. Bet ilgai, kaip visa kita gyvenime, ji liko užmiršta.

1795 metais pasirašytoji taikos sutartis užbaigė karą tarp Prancūzijos ir Ispanijos. Pirmoji liko nugalėtoja ir Ispanijai teko atsiskirti Santo Domingo. Iš metropolijos atėjo įsakymas, Kristupo Kolumbo palaikas perkelti į kitą salą. Tai turėjo įvykti ankščiau negu atvyks Prancūzijos atstovai. Reikėjo skubėti.

Ispanijos vyriausybės įgaliojimų asmens, turėjo savo tarpe netgi notarą. Jo uždavinys buvo, sudaryti oficialų protokolą apie Kristupo Kolumbo palaikų iškasimą. Paskubomis buvo atidarytas grabas katedros choro sienoje ir išimta viena urna. Kaip būsimieji įvykiai aiškiai įrodė tai būta ne Kolumbo, bet Diego urnos. Per greitumą niekam neatėjo į galvą pažiūrėti, kas yra kitoje pusėje pirmiau paminėtos medinės pertvarėlės.

Išimtoji urna buvo nugabenta į Habana. Tenai pasiliko Diego palaikai ligi Kubos nepriklausomybės paskelbimo. Ispanijos-Amerikos taikos sutartyje buvo nustatyta, kad Ispanijai leidžiama pasilaikyti urna su tariamomis Kolumbo palaikomis. Ji buvo dabar perkelta į Sevilla, vis dar ją tebelaikant „Didžiojo Jūrinių“ relikvijomis.

1877 metais Santo Domingo katedra buvo remontuojama. Tarp kitko, vyskupijos generalvikaras P. Binini įsakė atplėšti plyteles, dengusias presbiterijos sienas. Darbininko kaltas netyčiomis užkliudė sienoje kažkokį metalinį daiktą. Pasigirdo keistas, ausiai neįprastas tonas. Tarytum, iš grabo būtų praskambėjęs balsas: „Aš čia esu!“ Šio pasakojimo rėmuose tai buvo nepamirština sąlytu metu diena.

Visos bažnyčios durys buvo tučtuojaus užrakintos. Pranešta apie paslaptingą radinį bažnytinėms ir valstybinėms įstaigoms. Pakviesta net diplomatai, sveimų kraštų atstovai. Jų tarpe buvo ir Ispanijos konsulas. Visų dalyvių parodymai sutinka. Niekas neginčijo ir niekam nekilo net mažiausia abejonė. Storu

dulkių sluogsniu padengtoje sidabrinėje urnoje buvo Kristupo Kolumbo palaikai. Jo inicialai „C C.“ buvo išgraviruoti dviejose urnos pusėse. Be to, parašas: „Čia yra uždaryti didžiojo admirolo, Amerikos atradėjo palaikai“. Lygiai vertingą įrodymą patiekia urnos viduje surastoji mažytė sidabrinė lentelė. Ji buvo pritvirtinta prie urnos iš vidaus pusės, bet, laikui bėgant, atspalaidojo ir nukrito žemyn. Tos lentelės tekstas padarė galą bet kuriam galimam abejojimui. Jis aiškiais žodžiais liūdijo, kad urnos turinys — Kolumbo liekanos. Šitas „atradimas Atradėjo“ buvo čia pat užprotokoluotas. Protokolą pasirašė visi įvykio dalyviai, neišskiriant nė Ispanijos konsulo.

Ispanija ligi to laiko tikėjo, kad Habanoje laikomi palaikai priklausė Kristopui Kolumbiui. Santo Domingo mieste reziduojantį savo konsulą, Ispanijos vyriausybė atšaukė už tai, kad jis patvirtino tą tiesą. Paskutiniame 19-to šimtmečio dešimtmetyje Diego palaikai perkelti iš Habanos į Ispaniją. Kaip minėta, tenai tie palaikai buvo palaidoti Sevilleje. Viršum uždėtas parašas skelb'a, kad čia, vadinasi — Sevilleje, ilsisi Kristupo Kolumbo liekanos.

Oficialios Ispanijos įstaigos laikosi šito nusistatymo ir dabar. Tikrų palaikų atradimą stengiamasi paneigti, kaip apgaule. Bet, kiekvienas nešališkas tyrinėtojas, neišskiriant nė išmokslingų ispanų, nei kiek neabejoja, kad autentiškos Kristupo Kolumbo palaikos ilsisi ne Ispanijoje, bet Santo Domingo katedroje.

Iš „Kath. Digest“ laisvai vertė
Kun. Leonardas Gizinskas.

Atsiūsta paminėti:

1. „Auka“. Biuletinis kunigams Kirheim-Teck, 1947 m. Nr. 1. Tai Sv. Sosto Delegatūros Lietuviams leidinys Nr. 4. Nuo pirmesniųjų skiriasi šis leidinys tuo, kad jis žada būti ne vienkartinis, bet periodinis. Labai gražioje, trumputėje, vidujinėje viršelio pusėje padėtoje, leidėjų pratartėlėje skaitome: „Jei Visagalis leis, tęsime . . . ir toliau“. Verta, labai verta, kad „Visagalis leistų“! Šitoji „Auka“ — visai vykusio auka. O kad bet kurių spaudinių leidimas dabarties sąlygomis — auka, netenka abejoti.

Dailus viršelis, papuoštas mažytės ir tuščios taurės siluete . . . „Aukos“ formatas — tikrai nedidelis. Bet ji pati nėra tuščia. 64 puslapiai pilni. Ir — ne betko! Skaitytojas, net ir išlepintas, net ir kiek tingus, ne labai ras, ką išleisti. Nors antrinis titulas — antraštė ir sako, kad tai „Biuletinis kunigams“, tačiau nepadės to biuletenio į šalį, je ne perskaitęs, joks katalikas inteligentas. Ypačiai universalūs (ne specialiai profesiniai) yra šie „Aukos“ skyriai: 1. „Religinis — moralinis gyvenimas tremtyje“ (kruopščiai atlikta apžvalga 1946 m. 4 15 — 1947. 4 15 laikotarpiu); 3. „Idėjos ir faktai pasaulio spaudoje“; 5. „Kronika“. Labiau specialūs, griežta prasmė „kuniginiai“, yra 2 likusieji „Aukos“ skyriai: 4. „Kongregacijų dekretai“ ir 2. „Idėjos ir tikrovė“. Pastarajame skyriuje telpa eilė įdomių straipsnių apie kuniginio gyvenimo idealą, praktiškas problemas, net . . . katastrofas. Gal tektų tik kiek suabejoti, ar šio skyriaus 2 paskutiniai straips-

Į APŽVALGĄ

KONSTANTINO VALANDA JAPONIJOJE

Belaukian greitą taikos sutarties santarvininkų su Japonija, per kurią Japonija vėl grįš į savarankiškų tautų tarpą iškyla jos religinės ateities klausimas. Uždraudus šintoizmą kaip valstybinę religiją japonų tauta atsistoja prieš dilemą: komunizmas arba krikščionybė. Nėra abejonės, kad Japonijoje reikšiasi stiprus pogrindinis komunistų darbas, jis savo dirvą randa ypač nedatekliai paliečiuose sluogsnuose. Per paskutinius rinkimus komunistai laimėjo vieną milijoną septynis šimtus balsų. Tačiau iš kitos pusės krikščionybės sąjūdis Japonijoje taip pat nuolat stiprėja. Yra net kalbama, kad Japonijai dabar yra išmūšusi ta pati valanda, kuri Romos imperijai buvo atėjusi Konstantino didžiojo laikais IV šimtmetyje. Šis palyginimas įgyja prasmę ypač dėl to, kad japonų karalius Hirohito užbaigė 2000 metų trukusią Dievo-karaliaus epochą, paskelbdamas, kad jis nėra joks Dievas ir pats dabar studiuoja krikščionybę ir rimtai rengiasi ją išpažinti. Japonijos ministras pirmininkas yra jau krikščionis.

Ekonominė krašto katastrofa ir pralaimėtas karas plačius visuomenės sluoksnius verčia ieškoti tvirtos gyvenimo atramos, kuri atsilaukėtų prieš visas laiko audras. Krikščioniškų misijų atstovai konstatuoja, kas budizmas japonų jaunimo visiškai nepatenkina. Karališkame japonų universitete yra įsteigta krikščioniškojo mokslo katedra, kuriai vadovauja jezuitai. Yamazucki yra steigiamas naujas universitetas, kurio branduolį sudarys

krikščioniškos teologijos fakultetas. Socialinis japonų reformatorius ir protestantų misijonierius Dr. Toyohiko Kagawa pareiškė: kas dedasi šiandien japonų tautoje tai yra tikra dvasinė revoliucija. Krikščioniškas pabudimas plečiasi garsio greitumu, š m. birželio mėn. krikščionių tarpan buvo priimta 34 000 naujų tikinčiųjų. Katalikų misijonierius jezuitų vyresnysis Japonijoje P. Lasalle rašo: Japonija yra atsistojusi prieš savo vienkartinę malonės valandą savo istorijoje, kuri niekad greičiausiai nepasikartos Japonija atsiveria krikščionybei. Katalikų misijos uždavinys yra šią didžiąją valandą visomis savo jėgomis išnaudoti.

SVARBUS ATRADIMAI ŠV. PETRO BAZILIKOJE

Pasibaigus karui, popiežui pavedant, buvo pradėti kasinėjimų darbai po šv. Petro baziliką, kurie davė nelauktų rezultatų. Po šv. Petro baziliką yra atrasta visas labirintas koplyčių ir kambarių. Po plytiniais ir marmuriniais skliautais yra daug sarkofagų su krikščioniškų ir pagoniškų Romos šeimynų palaikais. Buvo atrasti senosios šv. Petro bazilikos pamatai, bet ypač svarbi yra atrasta marmurinė lenta, kurios įrašas nurodo vietą, kurioje šv. Petras buvo prikryžiuotas ir palaidotas. Kasinėjimams vadovauja pralotas Dr. Kaas, iki 1933 metų buvęs vokiečių centro partijos lideris.

VATIKANO PLANAS

Šalia Maršalio plano, kuris nori padėti tautoms išeiti iš ekonominių sun-

kumų, kaip Reuteris praneša, Vatikanas taip pat yra ruošiamas planas iš bažnyčios pusės padėti labiausiai pagalbos reikalingiems kraštams. Paruošiamieji Maršalio plano darbai aiškiai parodo, kad Europos tautos pačios sau gali labai daug pagelbėti, reikia tik sutvarkyti ekonominius santykius tarp įvairių kraštų. Pranešama, kad prezidentas Trumanas pasiuntė savo asmeninį atstovą pas Popiežių tikslu viso pasaulio pagalbos darbą suderinti.

Cenzūros Kalba

Rytų zonoje, leidžiant naują maldaknygės laidą, cenzūra iš jos išbraukė porą sakinių. Šitie pora, rodos, nereikšmingų sakinių apie Rytų erdvę kalba garsiau, negu didžiųjų poitikos tenorų garsios kalbos.

Šie abudu sakiniai ateina pas mus iš amžių glūdumos, nors 19 šimtmetyje, atrodo, jie taip pat nebuvo teisingai suprantami. Tai yra du prašymai iš Visų Šventųjų litanijos. Pirmas jų skamba: „Dievobaiminga valdžia mums suteikti teikis...“ O antrasis sakiny yra dar labiau įtartinas: „Visus prispaustuosius iš neteisingos sprespaudos išlaisvinti teikis...“ Atrodo, kad šie sakiniai tikrai demokratijai turėtų būti priimtini, nes ji siekia išlaisvinti prispaustuosius visame pasaulyje. Vargiai cenzorius nujautė, kad jis šitais savo mažais išbraukimais apie Rytų tikrovę daugiau pasakė, negu šimtai gerai paruoštų pranešimų.

Protestantų vyskupas apie viduramžių vienuolijos reikšmę

800 metų Maulbrono cisterių vienuolyno sukakties proga evangelikų vyskupas D. Wurm pasakė kalbą apie viduramžių vienuolijos reikšmę. Tame vienuolyne dabar yra protestantų kunigų seminarija, kuri ir suruošė minėjimą. Minėjimo proga buvo suruošta išsami dokumentų paroda. Vyskupas Wurm savo kalboje išskėlė, kaip Bažnyčia viduramžiais išmokė žmones atsisakyti savavaliavimų, gin-

niai pateko į savo vietą. Atrodo, vieną jų reikėjo dėti į trečią, kitą — į penktą skyrių. Bet tiek to! Laukdami pasirodant antro ir tolimesnių numerių, linkime leidėjams išlaikyti tą patį lygį. Prieš pažangą, žinoma, niekas ir niekad nenusistato! „Aukos“ stilius — geras žurnalistiškas; medžiaga — rimta, įdomi, įvairi; Kalba, bendrai imant, be priekaištų, jei neminėti pavienių korektūros klaidų.

K.L.G.

2. Maldeikis-Maceina „Lyčių problema“. 1947 m. Leidinys: Šv. Sosto Delegatūros Lietuviams, Nr. 3. Formatas — in 8°. Puslapių 32. Tai dviejų tėvų vaikas. Tikrumoje tai nėra kolektyvinis dviejų autorių darbas, bet — du savarankūs tą pačią temą, nors ir skirtingu atžvilgiu, svarstą darbai. Atrodo, kad jie atsitiktinai vienas su kitu susitiko ir praktiškai (išleidimo) sumetimais nusprendė „eiti kartu į gyvenimą“. Padėję alegorijas į šalį, galime šitą „marijažą“ taip išaiškinti. Šv. Sosto Delegatūra, gavusi į rankas 2 nedidelius, bet

rūpestingai atliktu ir daugeliui labai naudingu darbu, išleido juodu vienu sąsiuviniu, kad turėtų po ranka šiek-tiek medžiagos seksualiniu ir klausimu visi tie, kuriems jos reikia.

Direktorius Petras Maldeikis savo darbą pakrikštijo: „Psichiniai lyčių skirtumai“. Profesorius Antanas Maceina — „Lyčių buvimas ir jų santykiai“. Klekvienas šių darbų padalintas į 2 skyrių. Juos trumpai charakterizuojant, galima būtų pasakyti, kad tėvai, auklėtojai, dvasiškiai, įvairūs jaunimo ir jo organizacijų globėjai ras Maldeikio darbe rimtą pagalbą, praktiškai stebint, vertinant bei normuojant dviejų lyčių santykiavimo reiškinius. Profesoriaus Maceinos darbas turi mažiau praktišką auklėjamąjį pobūdį, bet jis labai gražiai ir giliai įveda tą rimtą, pavojingą ir amžinai spiginančiai aktualų klausimą į bendrą krikščioniškai-egzistencialinės filosofijos idėjų kompleksą.

Tėvai, mokytojai ir kunigai turėtų tą leidinį būtinai perskaityti.

K.L.G.

žų dvasios ir liuksuso. Vyskupas Wurm ypatingai iškėlė Bernardo Cistersų nuopelnus, pažymėdamas, kad jie mokėjo suderinti išvidinį užsidarymą ir išorinio veikimo dvasią. Apie tai mums mokykloje buvo tendencinai ir vienašališkai nušviesta, — kalbėjo D. Wurm. 19 šimtmetis iš viso nesugebėjo šitų dalykų suprasti. Bernardas buvo pirmutinis, kuris vienuolių reformos žydėjimo metu nuautė gresianti smukimą ir stengėsi jo grėsme prašalinti.

Vokiečių katalikų žinių agentūra CND savo pranešimuose paminėjo pirmosios lietuviškos knygos 400 metų sukaktį.

ANGLIJOS NUKRIKŠČIONIJIMO PAVOJUS

Apie du dalykus nepartatina teirautis Anglijoje, patarė man draugas, atvykęs į Angliją: apie politinius ir religinius įsitikinimus. Šitas patarimas liudija ne tik apie gražią anglų tautos toleranciją asmeninio nusistatymo atžvilgiu, bet ir apie nuolat didėjantį Anglijos nukriksčionėjimą. Taip rašo Petras Schmidt šveicariniame „Weltwoche“. Įvairiais metodais rūpestingai padarytos statistikos rodo, kad per paskutinius 40 metų bažnyčios lankytojų skaičius Anglijoje krito nuo 35% iki 17%. Kai kuriose sektose šis nuostolis siekia 40%. Tik katalikų tarpe yra užregistruotas 26% prieauglis.

Ši padėtis kelia autoritetingų religinių sluoksnių susirūpinimą. Teologijos profesorius Farmer iš Glasgovo šio nureikšėjimo priežastį randa stiprioje anglų moralinėje tradicijoje. Dorovė vietos religijos. Iš tiesų anglas, nepaisant karo sukrėtimų, vis tebėraadorus, netiek iš moralinio įsitikinimo, kiek iš įgimto, natūralaus teisingumo jausmo. Tai yra originaliausias netikėjimui išaiškinti būdas. Kitą priežastį prof. Farmer nurodo šią: žmogaus nuasmenėjimas. Žmogaus santykiai su Dievu yra atvaizdas jo santykių su artimu. Nuasmenėje tarpusavio žmonių santykiai griauia ir krikščioniškus santykius su Dievu. Ir antrai.

Netruksta pastangų su besipiečiančiu netikėjimu kovoti. Kas nori pigiai Londone praleisti vakarą teatre, tas eina į Westminsterio teatrą. Žinoma, jis turi prieš keletą savaitžių užsisakyti bilietą, nes lankytojų skaičius yra labai didelis. Biletas gaunamas veltui. Šiam keistam teatrui vadovauja vadinamas Oxfordo sąjūdis, kurio tarptautinis centras yra Šveicarijoje. Šis teatras yra įsteigtas kaip paminklas žuvusiems per šį karą kariams ir skirtas dvasiniam tautos atsinaujinimui. Atsidarius uždangai, scenoje pasirodo visa eilė puikių ponų ir ponų, kurie paqal šlagerių melodijas dainuoja apie krikščioniško gyvenimo džiaugsmą, paskui statoma pjesė „Užmirštas veiksnys“. Prieš ją pora angliakasių papasakoja, kad šis veiklas žymiai pakėlė anglių produk-

ciją jų apylinkėje. Veikalas vaizduoja kovą tarp fabriko direktoriaus ir profesinių sąjungų, kuri baigiasi tuo, kad direktoriaus sūnus gauna įkvėpimą atlankyti profesinių sąjungų pirmininką ir su juo susitarkti. Po paskutinio veiksmo žmonės neina namo. Į sceną išeina pjesės autorius ir paaiškina jos prasmę. Po to į publiką nulipa artistai rankose nešini arbata ir sumuštiniais. Prasideda vaises ir asmeniškias išsikalbėjimas su artistais. Artistai uoliai apaštalaui ir pasiekia gerų rezultatų. Tačiau tiek pačiame veikale, tiek visame apaštalamive trūksta tikros religinės idėjos. Čia publika yra pagaunama kai kurių moralinių idėjų ir naujo broliškumo jausmo. Si krikščionybė yra daugiau sentimentalinio, negu įtikinančio pobūdžio. Kiek kitu keliu religinio atgimimo siekia Anglijos metodistai. Jų šūkis yra: naujas žmogus naujam pasauliui. Jų manymu Anglija dėl to nukriksčionėja, kad ji nieko nežino apie Kristų. Jeigu žmonės neina į bažnyčią, tai mes/turime pasaulyje užimti prietilčius. Jų „krikščioniškosios komandos“ dirba žaibinio karo metodais. Norima užkariauti vieta pirmiausiai apšaudoma publicistiškai. Ant sienų, tramų ir autobusų išlipinami skelbimai praneša apie prasidėsiančią akciją. Straipsniai spaudoje iškelia tos akcijos prasmę ir tikslą. Visas miestas išdalinas į sektorius ir sistematiškai paruošiamas invazijai, sueinama į sąlytį su fabriko direktoriais, restoranais, teatrais ir kinais. Anglų filmu karalius Rėnk pats yra kovojąs metodistas. Paskui prasideda pati invazija: kinų pertraukos metu prieš ekraną išeina tysketuri žmonės ir pradeda su publika kalbėtis. Jie pradeda nuo kasdieniųjų klausimų ir veda vis gilvėn į religines problemas. Tas pats atsitinka fabriku salėse, restoranuose, ligoninėse ir krikščionijose. Kalbėtojai čia yra daugiausiai pasaulietikai. Jie yra neapmokami ir savo priešams gali užtikrinti, kad jie tai daro ne dėl pragyvenimo. Kas šitų komandų yra įtikinamas, tas pasirašo apsisprendimo lapą ir toliau yra perduodamas kunigams.

Kyla klausimas, ar šios priemonės sulaikys Anglijos nukriksčionėjimą. Rimti tyrinėtojai rodo, kad yra smukęs ne tik krikščionių tikėjimas, bet yra smukęs pasitikėjimas idėja apskritai. Šis reiškinys yra ne tik Anglijoje, bet ir visoje Europoje. Siandien yra pastebimas visuotinis nusigrėjimas nuo bet kokio dvasinio paveldėjimo. Siandien žmonės linksta į fetišus: į įvairius vadus, kad nereikėtų turėti reikalo su gryną ideologiją ir su individualiu jos įgyvendinimu. Tokiu keliu ejo nacionalsocializmas.

MASKVOS KONSILIJA

Maskvos patriarchatas pakvietė įvairių kraštų ortodoksų bažnyčias į konsiliją, kuri įvyks Maskvoje š. m. rudenį. Konsilijos darbų eilėje pirmoje vietoje stovi klausimas: ortodoksų bažnyčių santykiai su Vatikanu per paskutinius 30 metų. Kaip

jau žinoma, Maskvos patriarchatas būdamas visiškoje Kremliaus įtakoje yra labai nepalankiai nusistatęs Vatikano atžvilgiu. Toliau bus svarstoma ortodoksų laikysena ekumeninio sąjūdžio atžvilgiu. (Ekumeninis sąjūdis tai yra bažnyčių susivienijimo pastangos, kilusios anglikonų ir protestantų tarpe). Tolimesni darbų tvarkos punktai yra šie: anglikonų bažnyčios šventimų pripažinimo klausimas, santykiai su armenų gregorianiškąja bažnyčia, su syrų jakobinų bažnyčia, su etijopų bažnyčia ir su syrų haldėjų bažnyčia. Taip pat bus svarstoma rytų bažnyčios teisių sunormavimų klausimai, kalendoriaus klausimas ir kitos problemos.

Suvažiavime sutiko dalyvauti Sovietų įtakoje esantys kraštai. Tie ortodoksų vyskupai, kurie nevyks į Maskvą, tariai susirinkti Konstantinopolį. Nuo galutinio atsisakymo nuo Romos XI šimtmetyje Konstantinopolio patriarchas turėjo pirmenybę rytų bažnyčioje. Vyriausioji galva rusų bendruomenių esančių Vakarų Europoje arkivyskupas Vladimir yra pripažinęs Konstantinopolio patriarcho valdžią.

BERGSONO IR WERFELIO KRIKŠČIONYBĖ

Po karo, kaip paaiškėjo apie mirtį Henri Bergsono prancūzų gyvenimo filosofijos kurėjo, buvo taip pat patirta, kad jis pripažino katalikybės teisingumą. Nors jau iš šio žydų filosofo raštų tai buvo aiškiai matyti ir dėl to jo perėjimas į krikščionybę nieką nebūtų nustebinęs, tačiau nepaisant savo objektyvaus įsitikinimo, kad tiesa yra krikščionybėje, subjektvai jis nesijautė turįs teisę priimti krikštą, nes tuo būdu jis būtų tapęs neištikimas žydų tautai jos vargo ir persekiojimo metu. Šitas konfliktas tarp kraujo pareigos savo tautai ir laisvų dvasios įsitikinimų yra panašus ir pas kitą žydą poetą Praną Werfelį. Jam žydo krikštas net tuo atveju kada jis yra atliekamas ne dėl oportunizmo, bet dėl savo asmens išganyto nėra labai kilnus ir garbingas dalykas.

Buvo galima manyti ir apie P. Werfelį, kad jis yra tapęs kataliku. Jo raida į krikščionybę nuo panteistinės jo lyrikos iki jo romano apie Liurdo Bernadetą yra gana vienaprasmiška ir leidžia laukti konversijos kaip nuo-seklis šio kelio išdavos. Savo paskutiniuose studijose P. Werfelis aiškiais žodžiais teigia Švenčiausios Trejybės mokslą, kūno iš numirusių prisikėlimą, vieno asmenio Dievo buvimą ir katalikų bažnyčią kaip būtiną ir vienintelę išganyimo priemonę. Tačiau oportunizmo baimė rūpintis vien savo sielos išganymu išgašina Werfelį. Taip pat kaip į blygę jis žiūri į dezertyravimą iš Dievo išrinktos tautos, iš kurios ištoti yra didesnis nusikaltimas, negu iš paprastos tautos.

Pagaliau žydas priimdamas krikštą išduoda patį Kristų — argumentuoja

toliau P. Werfelis. Toks žydas sauvaiškai nutraukia kančios vyksmą, kuri yra žydų tautai uždėta kaip atgaila už Mesijo atmetimą. Staigiai ir išganymo dramoje neįpramytų būdu jis atstoją šalia Išganytojo, kur jis, einant jo valia, gal būt dar visai nepriklausomai.

Pranešamas apie šias Bergsono ir Werfello galvojimo išdavas laikraštis „Kölnische Rundschau“ duoda pasikrikštytinio žydo K. J. Hirscho pastabą:

Mozės testamentas davė mums įstatymą, bet mus neišgelbėjo. Žydas, nekreipdamas dėmesio paliko Kristų ir net jį išdavė mirčiai. Šitas pilnas praeities žydų keltas, kuris eina nuo Golgotos iki Aussvizo dujų kameros turi pagaliau kartą būti užbaigtas. Aš žinau, kad daugelio tikinčių žydų akyse mano krikštas bus nusikaltimas, bet aš esu apsisėdęs ir įpareigotas tai atlikti, nes kito kelio man nėra. Mano, kaip žydo, keltas mane atvedė į Kristų. Tai yra keltas, kurį kiekvienas žydas turėtų suprasti. Savo mirties naktį aš grįžau prie Dievo, o jis mane pabūdino ir atvedė mane pas Kristų.

SUNKUMAI TIKĖTI

Vatikano radijas, atsakydamas į savo klausytojų laiškus, nušviečia šiandieninio žmogaus dvasios nuotaikas tikėjimo atžvilgiu. Šiandien žmonės ypač ieško visokių kresčių fenomenų bei nuostabių ansireiškimų. Šiandien ne tiek yra būdingas abejojimas tikėjimu, kiek nuklydimas nuo tikėjimo esmės ir šaltinio linija. „Jūs norite būti tikintys ir tokie esate, bet tokie tikintys, kurie mato, o ne tokie kurie nemato ir tiki. Ivalrius švenčiausios Mernelės ansireiškimai ypač tie, kurie Bažnyčios yra nenatvartinti. Ivalrius nenarasti ir mistiški amensy stigmatizuotieji iš įvairių laikų pranašystės daug kam atrodo svarbiau nei senas, teisingas ir tikras aprašymas lohis kuris yra bažnyčios netekimas. Mes čia nenononime daryti priekaištų, bet mes norime atkreipti dėmesio į skirtumą. Nulemiantis dalykas nėra visi šitie nenarastieji ir sensaciniai reiškiniai. Lemiantis momentas glūdi Dievo žodyje ir bažnyčios moksle. Nėra kitos didesnės naujybės pasaulioje kaip faktas, kad amžinasis žodis yra tautos žmogumi. Su išskūnėjimu yra pradedamas mūsų išgyvenimas. Nuo tos valandos mes esame jėgę į Dievo galtingumo rata. Kas gali būti geresnio ir geresnio kaip nasitikėti ir pasivesti žmogumi tapusiam Dievu.

Bažnyčia ir Masonai

Bazelio žinios liepos pradžioje pasakė sensaciną žinią, kad Skotų rito ložės veda derybas su Vatikanu, kad būtų leista katalikams dalyvauti ne tik Skotų ložėse, bet ir kitose masonų organizacijose. Iš pranešimo atrodo, kad derybos turėtų būti sėkmingos. Tačiau Vatikano radijas praneša, kad ši žinia neturi jokio pa-

grindo. Priešingumas tarp Bažnyčios ir masonų yra pasaulėžiūrinio pobūdžio ir neteikia galimybės kompromisui. Priešingai, pastaruoju metu Italijoje priešingumas tarp masonų ir katalikų yra paastrėjęs. Nuo pat didžiosios ložės įsteigimo 1717 metais masonai nėra pakeitę savo nusistatymo Bažnyčios atžvilgiu.

Kardinolas Griffinas Lenkijoje

Lenkų kardinolo Hlondo pakvietas, Westminsterio arkivyskupas lankėsi Lenkijoje. Kalbėdamas apie savo įspūdžius, patirtus Lenkijoje, kardinolas pareiškė, kad jam didžiausią įspūdį padarė gyvas lenkų katalikų tikėjimas. Tikėjimas ten yra giliai įsiaknijęs, tiesus ir pilnas polėkio. Jis dalvavo Dievo Kūno procesijoje Lowicz'e kartu su 50.000 tikinčiųjų lenkų. Liublino katalikai studentai yra pilni entuziazmo tiek tikėjimo, tiek tėvynės atžvilgiu. Jie jaučiasi giminingai didiesiems anglams Newmanui ir Chestertonui. Kardinolas yra ypač nustebęs tuo pasitikėjimu, su kuriuo tauta neša savo sunkią dalį. Tenka abejoti — sako jis — ar kur nors kitur tokios netikros ateities ir tokio karo sužalojimo akvavaldoje būtų galima sutikti tiek daug šviesių veidų.

Sovietų Informacija

Maskvoje leidžiamas laikraštis vokiečių karo belaisviams savo 14,15 numervie rašo apie Bažnyčios pastangas suskaldyti Vokietiją ir sukurti naują Europą. Pagal šias informacijas iėzučiai projektuoja federalinę katalikų Europos valstybių sistemą. Į pirmąją šios sistemos grupę įeina: Ispanija su Franku. Salazaro Portugalija Degolio Prancūzija ir klerikalinė Italija. Antrąją grupę sudarytu centro valstybės, į kurią įeina suskaldyta Vokietija, Austrija, Vengrija, suskaldyta Čekoslovakija ir suskaldyta Jugoslavija. Trečiąją grupę sudarytu: reakcionieriškai Merikalnė Jėnkija, kartu su kitais projektuojamomis kryžianc žvėrio pagalba nuo Maskvos atplėštais kraštais. Jėzučiai mano, kad šita sistema būtų gera hitlerinės naujosios Europos pasekėja. Vokietijos suskaldymas yra pirmasis žingsnis į tos sistemos įgyvendinimą.

TRYŠ MILIJONAI KATALIKŲ KOMUNISTŲ ITALIJOJE

Anglų kataliku laikraštis „The Universe“ rašo: Italijoje nėra kas nors nepaprasto jeigu darbininkai išklauso sekmadienio mišu eina į komunistų susirinkimą. PRAKTIŠKAI Italijoje visi komunistai yra katalikai, gyventojų surašinėjimas rodo, kad ten katalikai sudaro 99,6%. Nepaisant to, kad vadovaujantieji bažnyčios ir komunistų sluogsniai iškelia, kad materialistinė filosofija ir krikščionybė yra viena su kitu nesuderinami dalykai, žmonės elgiasi taip, tarsi tarp jų jokiu prieštaravimu nebūtų. Pranešama apie vieną komunistą, kuris bažnyčiai pasakė didelę sumą pinigų. Per pasku-

tinus rinkimus komunistų propaganda rašė: katalikai, mes atstaisyte mūsų sugriautas bažnyčias.

RELIGINĖ JTO STRUKTURA

40% iš visų JTO atstovų yra katalikai, 20% yra protestantai, 15% mahometonai, 25% ortodoksai, budistai, bramanai ir kiti. Būtų labai idomu patirti, kiek iš jų veikia ir gyvena pagal savo tikėjimo dvasią ir nuostatus.

KARDINOLAS FRINGS ŠEKSPYRO DRAUGIJOS GARBĖS PIRMININKAS

Kölno kardinolas Frings sutiko priimti garbės pirmininko vietą vokiečių Šekspyro draugijoje, kuri gyvuoja jau 83 metai. Priimdamas pareigą kardinolas pareiškė: Šekspyras turėjo būti nuostabus žmogus. Jis ypač giliai įžvelgė į žmogaus prigimtį, kuri visais laikais ir visuose kraštuose yra ta pati. Jis nuostabiai suprato nuotikio žaismą, likimo išdaigas, gyvenimo veržlumą, o jo Dievo sąvoka buvo pakankamai plati, kad jis ir jam savo pasaulyje vietą rado.

ARGENTINOS KATALIKŲ SANTYKIAI SU VALDŽIA

Perono valdžios atžvilgiu Argentinos katalikai nėra vienos nuomonės. Vieni iš jų remia valdžią ir 1946 m. rinkimuose aktyviai ėjo už Peroną. Šiai grupei priklauso įvairūs vadovaujantieji asmenys iš dvasininkų tarpo, kurie viešajame gyvenime aktyviau reiškiasi. Jų nusistatymą nulėmė mokyklų klausimas. Perono opozicija nori pašalinti religijos mokymą iš valstybinių mokyklų, o valdžia religijos mokymą valstybinėse mokyklose užtikrina. Šis klausimas nulėmė, kad rinkimų metu buvo išleisti ganytojiški laiskai, kurie suvaidino žymų vaidmenį. Tačiau verta dėmesio yra katalikų grupė, kurie eina prieš Peroną. Nors antiklerikalizmas iki šiol Argentinos viešajame gyvenime buvo nežinomas reiškinys, tačiau šie sluogsniai baiminasi, jog Bažnyčios ėjimas išvien su diktatoriumi gali prie to priversti. Šitos pažiūros yra atstovaujamos katalikų pasauliečių šviesuomenės tarpe. Daugelis katalikų universiteto profesorių, protestuodami prieš Peroną yra pasitraukę iš savo pareigų. Vienas plačiai žinomas mokslininkas yra pareiškęs, kad universitetų santykis su valdžia pas juos nėra geresnis negu Hitlerio Vokietijoje.

KATALIKAI JAV KONGRESE

JAV kongresas turi 88 narius katalikus. Iš jų 11 senatorių ir 77 kongreso nariai. Visi katalikai senatoriai ir 66 kongreso nariai priklauso demokratų partijai.

ORTODOKSU BAŽNYČIA SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Andre Pierre prancūzų laikraščiuose praneša savo įspūdžius iš or-

todoksų bažnyčios gyvenimo Sovietų Sąjungoje. Pagal jį religingi žmonės Sovietų Sąjungoje viešai reiškia savo jausmus, ten dabar kyla entuziastingas maldos sąjūdis ir grįžta seni ortodoksiški papročiai. Nepaisant to, materialistinė propaganda varoma toliau. Nors ateizmas mokyklose laikosi toliau, ortodoksų vadovybė žiūri palankiai į galimybę suderinti komunizmą su evangelija. Vyriausybė yra supratusi, kad tikėjimo prievartos priemonėmis negalima iš tautos išrauti, o bažnyčia yra supratusi, kad neigiamas nusistatymas prieš naują santvarką ją veda į izoliaciją ir ji netenka sąryšio su tauta. Pierre pripažįsta, kad ortodoksų bažnyčia kartu su vyriausybe kovoja prieš Vatikaną ir prieš katalikybę valstybės pakraščiuose. Patriarchatas yra įsitikinęs, kad Maskva šiandien vaidina didelį vaidmenį socialiniu ir religiniu atžvilgiu. Kunigas Chariusov 800 metų Maskvos sukaktuvių proga patriarchato žurnale rašo: „Maskva yra ne tik mūsų praeitis, mūsų dabartis, bet ir mūsų ateitis. Maskva yra žmonijos socialinio gyvenimo centras, iš kurio eina visos pažangos ir demokratijos jėgos. Religiniu atžvilgiu Maskva yra centras ne aristokratiškai despotiškos katalikybės, ne anarchistiško protestantizmo, bet ji yra centras ortodoksijos, kuri šiuos abu kraštutinius atmeta. Teduoda Dievas, kad mūsų motinėle Maskva bū-

tų nepajudinama magnėtinė uola iki laikų pabaigai, kuri trauktų į save visus tuos, kurie kovoja už politinę, tautinę ir religinę laisvę; visus šventosios ortodoksijos sūnus ir dukteris.

BAŽNYČIA INDIJOJE

Nuo Leono XIII laikų, kuris Indijoje 1886 metais įsteigė hierarchiją, katalikų skaičius pakilo nuo keturių iki šešių milijonų. Leonas XIII buvo įsteigęs 18 vyskupių, šiandien yra 59, padalytos į 12 bažnytinių provincijų, iš kurių 2 yra malabarų — sirų rito. Indijoje yra labai gausus vietinės kilmės dvasiškos prierauglis. Iš jų tarpo yra 17 vyskupų (iš jų 3 arkivyskupai), ir 3.850 vietinės kilmės kunigų. Užsieniečių kunigų yra tik 1.650.

HENRIKAS SEUSE

Freiburgo vyskupas ragina tikinčiuosius melstis, kad palaimintasis, garsus vokiečių viduramžio mistikas Henrikas Seuse būtų paskelbtas šventuoju. Lietuviškai visuomenė jis yra pažįstamas iš stambaus profesoriaus Ereto veikalo, parašyto apie jį lietuvių kalba.

AMERIKOS KARIUOMENEI TRŪKSTA KARO KAPELIONŲ

Amerikos kariuomenei trūksta karo kapelionų ypač toms įguloms, kurios

Vokietijoje, Korejoje ir Japonijoje. Karo ordenariatas kreipėsi į vyskopus prašydamas 125 kunigų.

SAVIŽUDYSTĖS IR KONFESIJS

Medicinos daktaras Pranas Schwarz, teismo medicinos profesorius Zūricho universitete, išleido pereinamais metais knygą apie savižudybės problemas. Pasiremdamas didele statistine medžiaga iš tų kraštų, kur katalikai gyvena kartu su protestantais, randa, kad katalikų savižudžių skaičius yra mažesnis. Kaip pagrindus, kodėl taip yra, autorius nurodo šiuos: šeimos su daug vaikų, palyginti mažas katalikų dalyvavimas įvairiuose įtartiuose užsiėmimuose, faktas, kad jo tirtose vietose katalikai gyvena daugiau kaimuose. Toliau Schwarzas sako, kad katalikų tikėjimo mokslas turi stipresnių savižudybę varžančių momentų, katalikybė pozityviai kovoja su savižudybe. Pagaliau Schwarzas mano, kad išpažintis pajėgia daugeliu atvejų nuo savižudybės sulaukyti.

Sukaktuvės.

— Š. m. rugsėjo 20 d. vyskupui P. Būčiui sukako 75 amžiaus metai.

— Š. m. birželio 22 kun. Juras Amerikoje atšventė sidabrinį kunigystės jubiliejų ir 35 metų visuomeninio darbo jubiliejų.

*Naujasis
Gyvenimas*

Religinės kultūros laikraštis. Tretieji metai Nr. 4 (23) 1947 m. rugpjūčio 30 d. The New Life Lithuanian magazin of religious cultur. Authorized by Headquarters European Command AG 383.7 GEC-AGO Editor Rev. V. Bagdanavičius. Leidžia L. Kat. Kunigų Sąjunga. Adresas: München 27, Lamontstr. 21. Spargirokonto Nr. 1180 Stadt. Sparkasse München. — Kaina 1,50 RM. — Printed by Haas & Cie. Augsburg